

Серія «STEM-освіта у контексті цілей PISA»

Інститут педагогіки НАПН України

Європейська якість навчання для кращої успішності учнів

Збірник завдань у форматі PISA
для розвитку
читацької грамотності учнів

Частина 2

В рамках Модуля Жана Моне
(620287-EPP-1-2020-1-
UA-EPPJMO-MODULE),
2020 - 2023 рр.
в Інституті педагогіки
Національної академії
педагогічних наук України

With the support of the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Серія «STEM-освіта у контексті цілей PISA»

Інститут педагогіки НАПН України

Європейська якість навчання для кращої успішності учнів

Збірник завдань у форматі PISA
для розвитку
читацької грамотності учнів

Частина 2

В рамках Модуля Жана Моне
(620287-EPP-1-2020-1-UA-EPPJMO-MODULE),
2020 – 2023 рр. в Інституті педагогіки
Національної академії педагогічних наук України

Київ – 2023

Institute of Pedagogy of the NAES of Ukraine

**EUROPEAN TEACHING EXCELLENCE FOR STUDENTS' TEACHING BETTER
PERFORMANCE**

**Collection of tasks in PISA format for the development of students'
reading literacy**

Part 2

Authors

Victoria Baranova, Tetiana Vergina, Svitlana Gerasymenko, Olena Gordiichuk, Oksana Zakharchuk, Tetiana Iov, Nadiya Kabak, Svitlana Kryvtsova, Tetiana Kruglik, Olena Kucherova, Iryna Lobodovska, Olha Mkhitaryan, Natalia Nazarenko, Tetiana Osmolovych, Iryna Ostroushko, Nina Plakida, Julia Pluzhnyk, Natalia Reznik, Liudmyla Rohatyn, Iryna Sava, Svitlana Savrii. Liubov Sembrak, Olena Semenog, Liudmyla Sydor, Liliia Sliusar, Iryna Stetsenko, Lesia Telpysh. Anna Kharkovska, Inna Khvorostianiuk. Maryna Shyshkovska

Compilers

Prof. Olena Lokshyna & Prof. Oksana Zabolotna

Under the editorship of Prof. Oleg Topuzov

Kyiv 2023

УДК 373.5.011.2:81'23]:159.955(076.54)

Схвалено і рекомендовано до друку
Серія «STEM-освіта у контексті цілей PISA»
вченою радою Інституту педагогіки НАПН України
(протокол №17 від 26 грудня 2022 р.)

Рекомендовано до друку
вченою радою Інституту педагогіки НАПН України
(протокол № 8 від 03 серпня 2023 р.)

**За загальною редакцією дійсного члена НАПН України,
д.пед.н., проф. О. М. Топузова**

Рецензенти:

Олена Горошкіна, доктор педагогічних наук, професор, завідувач відділу навчання української мови та літератури Інституту педагогіки НАПН України

Василь Денисюк, кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри української мови та методики її навчання Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини

Алла Сьомак, учитель української мови та літератури, вчитель вищої категорії, старший учитель, заступник директора з навчально-виховної роботи Уманської загальноосвітньої школи I-III ступенів

Авторський колектив:

Вікторія Баранова, Тетяна Вергіна, Світлана Герасименко, Олена Гордійчук, Оксана Захарчук, Тетяна Іов, Надія Кабак, Світлана Кривцова, Тетяна Круглик, Олена Кучерова, Ірина Лободовська, Ольга Мхитарян, Наталія Назаренко, Тетяна Осмолович, Ірина Остроушко, Ніна Плакида, Юлія Плужник, Наталія Резнік, Людмила Рогатин, Ірина Сава, Світлана Саврій. Любов Сембрак, Олена Семенов, Людмила Сидор, Лілія Слюсар, Ірина Стеценко, Леся Тельпиш. Анна Харьковська, Інна Хворостянюк. Марина Шишковська

Укладачі: проф. Олена Локшина та проф. Оксана Заболотна

Відповідальна за випуск проф. Людмила Калініна

Збірник завдань у форматі PISA для розвитку читацької грамотності учнів. Частина 2 / Авторський колектив; уклад.: проф.Олена Локшина та проф. Оксана Заболотна ; за заг. ред. професора Олега Топузова ; (2-ге електронне видання, доповнене). Київ: Педагогічна думка, 2023. - 81 с.
DOI <https://doi.org/10.32405/978-966-644-728-2-2023-81>

ISBN 978-966-644-728-2

Збірник містить авторські завдання для розвитку читацької грамотності учнів на основі пробних тестових запитань PISA-2018. Завдання розроблено учасниками літньої школи «Європейська якість навчання для кращої успішності учнів», що проходила в Інституті педагогіки НАПН України (серпень 2022).

Для вчителів закладів загальної середньої освіти, здобувачів освіти основної і старшої школи, студентів, аспірантів, науковців.

Видання здійснено в рамках Модуля Жана Моне «Європейська якість навчання для кращої успішності учнів» (620287-EPP-1-2020-1-UA-EPPJMO-MODULE), який імплементується в Інституті педагогіки НАПН України впродовж 2020 – 2023 рр. Підтримка Європейською Комісією цього видання не передбачає підтримку його змісту, який відображає виключно думку учасників. Європейська Комісія не несе відповідальності за будь-яке використання інформації, яка тут міститься.

Ваші коментарі та пропозиції до цих матеріалів просимо надсилати на електронну адресу international.projects.undip@gmail.com

УДК 373.5.011.2:81'23]:159.955(076.54)

**Серія ISBN 978-966-644-726-8
ISBN 978-966-644-728-2**

© Інститут педагогіки НАПН України, 2023
© Авторський колектив; Топузов О.М.,
Локшина О.І., Заболотна О.А., 2023
© Педагогічна думка, 2023

UDC 373.5.011.2:81'23]:159.955(076.54)

Approved and recommended for publication
Series "STEM education in the context of PISA goals"
by the Academic Council of the Institute of Pedagogy of the NAES of Ukraine
(Minutes No. 17 of December 26, 2022)

Approved and recommended for publication
by the Academic Council of the Institute of Pedagogy of the NAES of Ukraine
(Minutes No. 8 of August 03, 2023)

Reviewers:

Olena Goroshkina, Dr. Sc. in Pedagogy, Professor, Head of the Department of Teaching Ukrainian Language and Literature at the Institute of Pedagogy of the NAES of Ukraine

Vasyl Denysiuk, PhD in Philology, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Ukrainian Language and Methods of Teaching it at Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University

Alla Siomak, teacher of Ukrainian language and literature, teacher of the highest category, senior teacher, Deputy Director on Educational Work at Uman general secondary school of I-III degrees

Authors

Victoria Baranova, Tetiana Vergina, Svitlana Gerasymenko, Olena Hordiychuk, Oksana Zakharchuk, Tetiana Iov, Nadiya Kabak, Svitlana Kryvtsova, Tetiana Kruhlyk, Olena Kucherova, Iryna Lobodovska, Olha Mkhitarian, Natalia Nazarenko, Tetiana Osmolovych, Iryna Ostroushko, Nina Plakida, Yulia Pluzhnyk, Natalia Reznik, Liudmyla Rohatyn, Iryna Sava, Svitlana Savriy, Liubov Sembrak, Olena Semenoh, Liudmyla Sydor, Liliia Sliusar, Iryna Stetsenko, Lesia Telpysh, Anna Kharkovska, Inna Khvorostianiuk, Maryna Shyshkovska

A collection of PISA tasks for the development of students' reading literacy. Part 2 /
Author's team; compiled by Olena Lokshyna & Oksana Zabolotna; under the editorship of
Prof. Oleg Topuzov ; (2nd electronic edition, expanded). Institute of Pedagogy of the NAES
of Ukraine. Pedagogichna Dumka, 2023. 81 p.

DOI <https://doi.org/10.32405/978-966-644-728-2-2023-81>

ISBN 978-966-644-728-2

The collection includes author's tasks for the development of students' reading literacy based on the PISA-2018 test questions. The tasks were developed by the participants of the summer school "European Teaching Excellence for Students' Better Performance" held at the Institute of Pedagogy of the NAES of Ukraine (August 2022).

For teachers of general secondary education institutions, students of primary and high schools, postgraduate students, & researchers.

The publication was produced within the framework of the Jean Monnet Module "European Teaching Excellence for Students' Better Performance" (620287-EPP-1-2020-1-UA-EPPJMO-MODULE), which is being implemented at the Institute of Pedagogy of the NAES of Ukraine during 2020-2023.

The European Commission's support for this publication does not imply endorsement of its contents, which reflect the views only of the authors. The European Commission is not responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Please send your comments and suggestions to these materials to the following e-mail address international.projects.undip@gmail.com

UDC 373.5.011.2:81'23]:159.955(076.54)

Series ISBN 978-966-644-726-8
ISBN 978-966-644-728-2

© Institute of Pedagogy of the NAES of Ukraine, 2023
© Authors; Topuzov O., Lokshyna O., & Zabolotna O., 2023
© Pedagogichna Dumka, 2023

Зміст

Передмова	7
Завдання 1. Вибухонебезпечні предмети: ризик, який може коштувати життя	9
Сценарій для вчителя	9
Сценарій для учня.....	14
Завдання 2. Чому наше майбутнє залежить від читання.....	16
Сценарій для вчителя	16
Сценарій для учня.....	20
Завдання 3. Вебсайт Представництва Європейського Союзу в Україні	22
Сценарій для вчителя	22
Сценарій для учня.....	26
Завдання 4. Брекзит – величезна поразка ЄС?	29
Сценарій для вчителя	29
Сценарій для учня.....	34
Завдання 5. Ароматний напій: перша згадка про каву та споживання її в Україні.....	37
Сценарій для вчителя	37
Сценарій для учня.....	42
Завдання 6. Україна – найбільший експортер зерна.....	45
Сценарій для вчителя	45
Сценарій для учня.....	50
Завдання 7. Борщ – кулінарний символ України	53
Сценарій для вчителя	53
Сценарій для учня.....	57
Завдання 8. Характеристики систем середньої освіти в європейських країнах	60
Сценарій для вчителя	60
Сценарій для учня.....	63
Завдання 9. Про українській борщ з історичними приправами.....	65
Сценарій для вчителя	65
Сценарій для учня.....	69
Завдання 10. Основи медіа грамотності в освітньому просторі	72
Сценарій для вчителя	72
Сценарій для учня.....	75

РОЗВИТОК ЧИТАЦЬКОЇ ГРАМОТНОСТІ УКРАЇНСЬКИХ ШКОЛЯРІВ – ПРАЦЮЄМО НАД ЗАБЕЗПЕЧЕННЯМ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ЯКОСТІ НАВЧАННЯ У ФОРМАТІ PISA

Передмова

Міжнародне дослідження якості освіти PISA імплементується Організацією економічного співробітництва і розвитку з 2000 року. Метою PISA є оцінювання навичок і знань 15-річних учнів/студентів з ключових предметів – читання, математики та природничих наук на основі репрезентативних вибірок. Кожне дослідження PISA зосереджено на одному з цих предметів і надає узагальнену оцінку з двох інших. Окрім того, PISA вивчає фактори, які допомагають учням демонструвати успішні результати. Важливість дослідження PISA полягає у забезпеченні порівнюваності якості національних систем освіти, його результати слугують джерелом інформації для удосконалення освітньої політики та визначення напрямів реформ.

PISA-2018 стала сьомим раундом дослідження, у ньому взяло участь майже 90 країн та економік світу. У 2018 році основну увагу було зосереджено на читанні в цифровому середовищі; дизайн дослідження уможливив також осмислення тенденцій з читацької грамотності. У дослідженні PISA-2018 ОЕСР визначає читацьку грамотність як **розуміння, використання, оцінювання, рефлексію та взаємодію з текстами з метою досягнення власних цілей, розвитку знань і потенціалу та участі у житті суспільства**¹.

Український центр оцінювання якості освіти трактує читацьку грамотність як **здатність особи до широкого розуміння тексту, пошуку нової інформації, її відтворення та використання, інтерпретації змісту й формулювання власних умовиводів, осмислення й оцінювання змісту та форми тексту тощо**².

Отже, читацька грамотність розглядається як багатовимірна характеристика індивідуума сучасного світу, який є світом активних та свідомих громадян.

У 2018 році у дослідженні PISA вперше взяла участь Україна. Отримані результати засвідчили, що українські учні/студенти за середнім балом сформованості у них читацької, математичної та природничої грамотності відстають від школярів Китаю (провінції Пекін, Шанхай, Цзянсу та Чжецзян) та Сінгапуру, а також Естонії, Фінляндії та Польщі, які є країнами-лідерами ЄС у дослідженні PISA. Однією з причин такого відставання розглядається недостатня увага практико зорієнтованості змісту освіти в рамках трансформації національної освіти на компетентнісні засади³. Це актуалізує дослідження досвіду європейських країн на шляху інтеграції України до ЄС, передусім після отримання статусу кандидата на членство в ЄС.

¹ <https://www.oecd.org/pisa/PISA%202018%20Insights%20and%20Interpretations%20FINAL%20PDF.pdf>

² <https://testportal.gov.ua/pisa/>

³ https://testportal.gov.ua/wp-content/uploads/2019/12/PISA_2018_Report_UKR.pdf

Завдання, акумульовані у цьому збірнику, враховують здобутки провідних європейських країн у дослідженні PISA з метою покращення успішності українських учнів. Це покликано наблизити Україну до стандартів ЄС та підвищити рівень якості національної освіти. Матеріали розроблено в рамках [модулю Жана Моне «Європейська якість навчання для кращої успішності учнів»](#) (620287-EPP-1-2020-1-UA-EPPJMO-MODULE), що реалізується в Інституті педагогіки НАПН України впродовж 2020 – 2023 рр. Модуль орієнтовано на ознайомлення українських освітян з ефективними практиками країн ЄС розвитку ключових компетентностей для навчання впродовж життя.

Пропоновані завдання є авторськими – вони підготовлені українськими вчителями на основі пробних тестових запитань PISA-2018. У збірнику вміщено десять завдань, які представлено у двох форматах: варіант для вчителя з роз'ясненням критеріїв оцінювання і варіант для учня, який може бути використаний як роздатковий матеріал. Ключовим критерієм для добору завдань стало просування національної ідеї, культури, євроінтеграційних здобутків України. Окрім формування читацької грамотності учнів завдання покликані транслювати знання про український борщ, кавові традиції, Україну як житницю Європи та світу. Не менш важливим є акцентування уваги на реаліях повномасштабної війни, зокрема, на ризиках, що пов'язані з вибухонебезпечними предметами.

Сподіваємось, що матеріали цього збірника сприятимуть подальшій реалізації компетентнісного, діяльнісного та дитино-центрованого підходів, які пріоритетовано в рамках реформи «Нова українська школа».

Олег Топузов, доктор педагогічних наук, професор, дійсний член (академік) НАПН України, віцепрезидент НАПН України, Директор Інституту педагогіки НАПН України,

Олена Локшина, доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент НАПН України, завідувач відділу порівняльної педагогіки Інституту педагогіки НАПН України,

Оксана Заболотна, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри іноземних мов Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини, головний науковий співробітник Інституту педагогіки НАПН України, Президент української асоціації дослідників освіти.

Завдання 1. Вибухонебезпечні предмети: ризик, який може коштувати життя

Автори: Мхитарян Ольга Дмитрівна, Іов Тетяна Іларіонівна, Остроушко Ірина Вікторівна, Плужник Юлія Валеріївна, Семенов Олена Миколаївна, Саврій Світлана Вікторівна.

Сценарій для вчителя

Вибухонебезпечні предмети: ризик, який може коштувати життя

Вибухонебезпечні предмети становлять смертельну загрозу. Найбільш розповсюджені з них: різні види протипіхотних мін, мінометні та протитанкові міни, артилерійські і танкові снаряди, різні види ручних гранат тощо.

Усі вони містять вибухові речовини та можуть спрацювати від тертя, удару чи інших механічних дій. Навіть після тривалого перебування у воді або землі ці речовини не втрачають здатності вибухати.

Де можна потрапити на небезпечну знахідку?

Всюди: на вулицях, дитячих майданчиках, у покинутих будинках, зруйнованих будівлях, на замиському відкритому просторі (у водоймах, лісах, полях, на узбіччях доріг) та ін.

У містах ворог зазвичай мінує предмети, які можуть становити хоч якусь цінність: мобільні телефони, зброя або її деталі, аптечки, продукти, дитячі іграшки та ін.

У містах та селах окупанти використовують так звані «розтяжки», які одразу непомітні для ока людини. Їх можуть застосовувати біля вхідних дверей у багатоповерхових будинках тощо

Крім того, «розтяжки» та інші вибухонебезпечні предмети активно використовують біля місць ведення бойових дій та знаходження військових позицій, поблизу тимчасових польових складів окупантів. Вони ретельно маскують заміновані місця гілками дерев вздовж доріг та стежок.

Запам'ятайте правила поведінки поводження з вибухонебезпечними предметами.

Джерело: <https://www.rv.gov.ua/vibuhonebezpechni-predmeti-rizik-yakij-mozhe-koshtuvati-zhittya>

Ресурс тексту: одиничний.

Формат тексту: змішаний.

Тип тексту: інструкція-роз'яснення.

Ситуація: особистісна.

Розташування і розмір тексту – 1 сторінка

Відповідаючи на питання, скористайтеся інформацією на попередній сторінці

ЗАВДАННЯ 1. Вибухонебезпечні предмети: ризик, який може коштувати життя

Де можна натрапити на вибухонебезпечний предмет?

Питання, що вимагає вибору одного варіанта

- A. усюди
- B. у місцях активних бойових дій
- C. на дитячому майданчику
- D. у лісосмузі

Оцінювання завдання 1

Процеси читання: знаходження інформації, а саме перегляд тексту з метою знайти безпосередньо наведену інформацію.

Формат тексту: змішаний.

Тип тексту: інструкція-роз'яснення.

Ситуація: особистісна.

Ресурс тексту: одиничний.

Відповідь зараховано повністю

Код 1:	Усюди. _____
--------	--------------

Відповідь не зараховано

Код 0:	Інші відповіді
Код 9:	Відповіді немає

ЗАВДАННЯ 2. Вибухонебезпечні предмети: ризик, який може коштувати життя

На яких вибухонебезпечних (цінних) предметах акцентує увагу автор тексту?

Питання, що вимагає відкритої відповіді

Оцінювання завдання 2

Процеси читання: осмислення форми тексту, а саме оцінювання того, наскільки стиль і деталі оформлення тексту пов'язані із цілями автора та його думкою, а також наскільки ефективно вони їх відображають.

Ресурс тексту: одиничний.

Формат тексту: змішаний.

Тип тексту: інструкція-роз'яснення.

Ситуація: особистісна.

Відповідь зараховано повністю

	Відповідь зараховано повністю	Приклади відповідей, які будуть зараховані повністю
Код 2:	Перераховано усі предмети, які можуть бути заміновані ворогом.	У містах ворог зазвичай мінує предмети, які можуть становити хоч якусь цінність: мобільні телефони, зброя або її деталі, аптечки, продукти, дитячі іграшки та ін.

Відповідь зараховано частково

	Відповідь зараховано частково	Приклади відповідей, які будуть зараховані частково
Код 1:	Згадано не всі предмети, що становлять мінну небезпеку.	Названо один-два предмети.

Відповідь не зараховано

	Пояснення, які відповіді не будуть зараховані	Приклади відповідей, які не будуть зараховані
Код 0:	Вказано традиційні вибухові пристрої.	Вибухівка, ракети, протипіхотні міни, динаміт, снаряди.

Або

	Пояснення, які відповіді не будуть зараховані	Приклади відповідей, які не будуть зараховані
Код 0:		
Код 9:	Відповіді немає	

ЗАВДАННЯ 3. Вибухонебезпечні предмети: ризик, який може коштувати життя
Який ваш перший крок при виявленні вибухонебезпечного предмету?

Питання, що вимагає вибору одного варіанта

- A. Зателефонувати на 101.
- B. Зателефонувати батькам.
- C. Попередити інших про небезпеку.
- D. Не торкатися!

Оцінювання завдання 3

Процеси читання: розуміння тексту, а саме формулювання умовиводу на основі інтегрування інформації з декількох окремих частин тексту.

Ресурс тексту: одиничний.

Відповідь зараховано повністю

Формат тексту: змішаний.

Тип тексту: інструкція-роз'яснення

Ситуація: особистісна.

Код 1:	Не торкатися! _____
--------	---------------------

Відповідь не зараховано

Код 0:	Інші відповіді
Код 9:	Відповіді немає

ЗАВДАННЯ 4. Вибухонебезпечні предмети: ризик, який може коштувати життя
Чи згодні ви з тим, що автору вдалося попередити вас про ризики, пов'язані з мінною небезпекою? (Аргументуйте свою відповідь, посилаючись на текст.)

Оцінювання завдання 4

Процеси читання: осмислення змісту тексту; оцінка його якості, а саме відповідності частини тексту його загальному значенню та меті.

Ресурс тексту: одиничний.

Формат тексту: змішаний.

Тип тексту: інструкція-роз'яснення.

Ситуація: особистісна.

Відповідь зараховано повністю

	Відповідь зараховано повністю	Приклади відповідей, які будуть зараховані повністю
Код 2:		Вважаю, що автор навів достатньо аргументів, які допоможуть уникнути ризиків для життя.

Або

	Відповідь зараховано повністю	Приклади відповідей, які будуть зараховані повністю
Код 2:		Повністю згоден з автором, бо інформація в тексті та малюнку повна та корисна для убезпечення від вибухонебезпечних предметів.

Відповідь зараховано частково

	Відповідь зараховано частково	Приклади відповідей, які будуть зараховані частково
Код 1:		Повністю згоден з думкою автора.

Відповідь не зараховано

	Пояснення, які відповіді не будуть зараховані	Приклади відповідей, які не будуть зараховані
Код 0:		Так, згоден.

Або

	Пояснення, які відповіді не будуть зараховані	Приклади відповідей, які не будуть зараховані
Код 0:		
Код 9:	Відповіді немає	

ЗАВДАННЯ 5. Вибухонебезпечні предмети: ризик, який може коштувати життя
Оберіть серед запропонованих найбільш розповсюджені вибухонебезпечні предмети.

Питання, що вимагає вибору одного варіанта

- A. Снаряди, дитячі іграшки, вибухівка, мобільні телефони.
- B. Мобільні телефони, аптечки, продукти, дитячі іграшки.
- C. Різні види протипіхотних мін, мінометні та протитанкові міни, артилерійські та танкові снаряди, різні види ручних гранат.
- D. Протипіхотні міни і гранати.

Оцінювання завдання 5

Процеси читання: осмислення змісту тексту: **Формат тексту:** змішаний.
 застосування низки критеріїв, наведених у **Тип тексту:** інструкція-роз'яснення.
 тексті, для оцінювання випадків.. **Ситуація:** особистісна.
Ресурс тексту: одиничний.

Відповідь зараховано повністю

Код 1:	Різні види протипіхотних мін, мінометні та протитанкові міни, артилерійські та танкові снаряди, різні види ручних гранат
--------	--

Відповідь не зараховано

Код 0:	Інші відповіді
Код 9:	Відповіді немає

Вибухонебезпечні предмети: ризик, який може коштувати життя

Вибухонебезпечні предмети становлять смертельну загрозу. Найбільш розповсюджені з них: різні види протипіхотних мін, мінометні та протитанкові міни, артилерійські і танкові снаряди, різні види ручних гранат тощо.

Усі вони містять вибухові речовини та можуть спрацювати від тертя, удару чи інших механічних дій. Навіть після тривалого перебування у воді або землі ці речовини не втрачають здатності вибухати.

Де можна потрапити на небезпечну знахідку?

Всюди: на вулицях, дитячих майданчиках, у покинутих будинках, зруйнованих будівлях, на замиському відкритому просторі (у водоймах, лісах, полях, на узбіччях доріг) та ін.

У містах ворог зазвичай мінує предмети, які можуть становити хоч якусь цінність: мобільні телефони, зброя або її деталі, аптечки, продукти, дитячі іграшки та ін.

У містах та селах окупанти використовують так звані «розтяжки», які одразу непомітні для ока людини. Їх можуть застосовувати біля вхідних дверей у багатоповерхових будинках тощо.

Крім того, «розтяжки» та інші вибухонебезпечні предмети активно використовують біля місць ведення бойових дій та знаходження військових позицій, поблизу тимчасових польових складів окупантів. Вони ретельно маскують заміновані місця гілками дерев вздовж доріг та стежок.

Запам'ятайте правила поведінки поведження з вибухонебезпечними предметами.

Джерело: <https://www.rv.gov.ua/vibuhonebezpechni-predmeti-rizik-yakij-mozhe-koshtuvati-zhittya>

Відповідаючи на питання, скористайтеся інформацією на попередній сторінці

ЗАВДАННЯ 1. Вибухонебезпечні предмети: ризик, який може коштувати життя
Де можна натрапити на вибухонебезпечний предмет?

Питання, що вимагає вибору одного варіанта

- A. всюди
- B. у місцях активних бойових дій
- C. на дитячому майданчику
- D. у лісосмузі

ЗАВДАННЯ 2. Вибухонебезпечні предмети: ризик, який може коштувати життя
На яких вибухонебезпечних (цінних) предметах акцентує увагу автор тексту?

Питання, що вимагає відкритої відповіді

ЗАВДАННЯ 3. Вибухонебезпечні предмети: ризик, який може коштувати життя
Який ваш перший крок при виявленні вибухонебезпечного предмету?

Питання, що вимагає вибору одного варіанта

- A. Зателефонувати на 101.
- B. Зателефонувати батькам.
- C. Попередити інших про небезпеку.
- D. Не торкатися!

ЗАВДАННЯ 4. Вибухонебезпечні предмети: ризик, який може коштувати життя
Чи згодні Ви з тим, що автору вдалося попередити вас про ризики, пов'язані з мінною небезпекою? (Аргументуйте свою відповідь, посилаючись на текст)

ЗАВДАННЯ 5. Вибухонебезпечні предмети: ризик, який може коштувати життя
Оберіть серед запропонованих найбільш розповсюджені вибухонебезпечні предмети.

Питання, що вимагає вибору одного варіанта

- A. Снаряди, дитячі іграшки, вибухівка, мобільні телефони.
- B. Мобільні телефони, аптечки, продукти, дитячі іграшки.
- C. Різні види протипіхотних мін, мінометні та протитанкові міни, артилерійські та танкові снаряди, різні види ручних гранат.
- D. Протипіхотні міни і гранати.

Завдання 2. Чому наше майбутнє залежить від читання

Автори: Мхитарян Ольга Дмитрівна, Іов Тетяна Іларіонівна, Остроушко Ірина Вікторівна, Плужник Юлія Валеріївна, Семенов Олена Миколаївна, Саврій Світлана Вікторівна.

Сценарій для вчителя

Чому наше майбутнє залежить від читання?

Художня література має два призначення. По-перше, вона відкриває вам залежність від читання. Жага дізнатися, що ж трапиться далі, бажання перегорнути сторінку, необхідність продовжувати, навіть якщо буде важко, тому що хтось потрапив у біду, і ти повинен дізнатися, чим це все закінчиться... У цьому є справжній драйв. Це змушує дізнаватися нові слова, думати по-іншому, рухатися вперед. Виявляти, що читання саме по собі є насолодою. Одного разу усвідомивши це, ви станете на шлях постійного читання. Читання – це ключ.

По-друге, слова зараз важливіші, ніж будь-коли. Ми досліджуємо світ за допомогою слів, а оскільки світ поринає в інтернет-павутину, ми йдемо за ним, щоб спілкуватися й усвідомлювати те, що ми читаємо.

Художня література породжує емпатію. Коли ви дивитесь телепередачу або фільм, ви дивитесь на речі, які відбуваються з іншими людьми. Ви починаєте “відчувати” речі, відвідувати місця й світи, про які й не дізналися б. Ви дізнаєтеся, що зовнішній світ – це теж ви. Ви стаєте кимось іншим, і коли повернетесь у свій світ, то щось усередині вас трішки зміниться.

Грамотність стала важливішою, ніж будь-коли в цьому світі смс та е-мейлів, у світі письмової інформації. Нам потрібні відкриті до світу громадяни, які можуть комфортно читати, розуміти, що вони читають, розрізняти нюанси і бути зрозумілими іншим.

За Нілом Гейманом

Джерело:

<https://www.ukrlib.com.ua/world/printit.php?tid=8129>

РЕГУЛЯРНІСТЬ ЧИТАННЯ КНИГ

Результати країн

Source: GfK survey among 22,000 Internet users (ages 15+) in 17 countries – rounded
Question: Please indicate how often you do the following activity: Read books

© GfK 2017

Ресурс тексту: одиничний.

Формат тексту: змішаний.

Тип тексту: розповідь.

Ситуація: особистісна.

Розташування і розмір тексту – 1 сторінка

Відповідаючи на питання, скористайтеся інформацією на попередній сторінці

ЗАВДАННЯ 1. Чому наше майбутнє залежить від читання? Що є “ключем” у житті людини, на думку Ніла Геймана? Питання, що вимагає вибору одного варіанта

- A. Читання.
- B. Художня література.
- C. Мистецтво.
- D. Економічна стабільність.
- E. Кар'єра.

Оцінювання завдання 1

Процеси читання: розуміння тексту, а саме інтегрування смислів і формулювання умовиводу на основі поєднання інформації з тексту й власного досвіду.

Формат тексту: змішаний (поєднання цілісного й перерваного форматів).

Тип тексту: розповідь.

Ситуація: особистісна.

Ресурс тексту: одиничний.

Відповідь зараховано повністю

Код 1:	Читання
--------	---------

Відповідь не зараховано

Код 0:	Художня література. Мистецтво. Економічна стабільність. Кар'єра.
Код 9:	Відповіді немає

**ЗАВДАННЯ 2А. Чому наше майбутнє залежить від читання?
Які прояви емпатії формує художня література в читача?**

Оцінювання завдання 2А

Процеси читання: розуміння тексту, а саме інтегрування смислів і формулювання умовиводу на основі поєднання інформації з тексту й раніше набутих знань.

Ресурс тексту: одиничний.

Формат тексту: змішаний (поєднання цілісного й перерваного форматів).

Тип тексту: розповідь.

Ситуація: особистісна.

Відповідь зараховано повністю

	Пояснення, які головні моменти мають бути враховані	Приклади відповідей, які будуть зараховані повністю
Код 1:	Ми співпереживаємо разом з іншими.	Ми починаємо відчувати те, що відбувається з іншими людьми. Ми переймаємося проблемами інших людей. Ми співпереживаємо разом з іншими.

Відповідь не зараховано

	Пояснення, які відповіді не будуть зараховані	Приклади відповідей, які не будуть зараховані
Код 0:	Інші відповіді	Сподобалась книга. Цікавий автор. Погоджуюся з думкою автора.
Код 9:	Відповіді немає	

**ЗАВДАННЯ 2Б. Чому наше майбутнє залежить від читання?
У чому полягає суть призначення читання? (за автором)**

Оцінювання завдання 2Б

Процеси читання: осмислення форми тексту: визначення підстави для рішення автора щодо значення читання

Ресурс тексту: одиничний.

Формат тексту: змішаний (поєднання цілісного й перерваного форматів).

Тип тексту: розповідь.

Ситуація: особистісна.

Відповідь зараховано повністю

	Пояснення, які головні моменти мають бути враховані	Приклади відповідей, які будуть зараховані повністю
Код 1:	Змушує духовно розвиватись.	Змушує духовно розвиватись. Рухатись вперед. Зараз слова важливіші, ніж будь-коли.

Відповідь не зараховано

	Пояснення, які відповіді не будуть зараховані	Приклади відповідей, які не будуть зараховані
Код 0:	Інші відповіді	Щоб бути грамотним. Щоб здобути освіту.
Код 9:	Відповіді немає	

ЗАВДАННЯ 3. Чому наше майбутнє залежить від читання? Що є сьогодні важливим у світі письмової інформації? Питання, що вимагає вибору одного варіанта

- A. наявність гаджета
- B. цифрова грамотність
- C. грамотність
- D. мережа Інтернет

Оцінювання завдання 3

Процеси читання: розуміння тексту, а саме інтегрування смислів і формулювання умовиводу: визначення головної ідеї, покладеної в основу мікротеми.

Ресурс тексту: одиничний.

Формат тексту: змішаний (поєднання цілісного й перерваного форматів).

Тип тексту: розповідь.

Ситуація: особистісна.

Відповідь зараховано повністю

Код 1:	Грамотність
--------	-------------

Відповідь не зараховано

Код 0:	Цифрова грамотність. Наявність гаджета. Мережа Інтернет.
Код 9:	Відповіді немає

ЗАВДАННЯ 4. Чому наше майбутнє залежить від читання? В якій країні найвищий відсоток читання книг щодня?

- A. США
- B. Великобританія
- C. Бельгія
- D. Китай

Оцінювання завдання 4

Процеси читання: розуміння тексту, а саме формулювання умовиводу на основі поєднання інформації з двох непов'язаних джерел: текст і графік.

Ресурс тексту: одиничний.

Формат тексту: змішаний (поєднання цілісного й перерваного форматів).

Тип тексту: розповідь.

Ситуація: особистісна.

Відповідь зараховано повністю

Код 1:	Відповідь: Китай
--------	------------------

Відповідь не зараховано

Код 0:	Інші відповіді: інші варіанти
Код 9:	Відповіді немає

Сценарій для учня

Чому наше майбутнє залежить від читання?

Художня література м

ає два призначення. По-перше, вона відкриває вам залежність від читання. Жага дізнатися, що ж трапиться далі, бажання перегорнути сторінку, необхідність продовжувати, навіть якщо буде важко, тому що хтось потрапив у біду, і ти повинен дізнатися, чим це все закінчиться... У цьому є справжній драйв. Це змушує дізнаватися нові слова, думати по-іншому, рухатися вперед. Виявляти, що читання саме по собі є насолодою. Одного разу усвідомивши це, ви **станете** на шлях постійного читання. Читання – це ключ.

По-друге, слова **зараз** важливіші, ніж будь-коли. Ми досліджуємо світ за допомогою слів, а оскільки світ поринає в інтернет-павутину, ми йдемо за ним, щоб спілкуватися й усвідомлювати те, що ми читаємо.

Художня література породжує емпатію. Коли ви дивитесь телепередачу або фільм, ви дивитесь на речі, які відбуваються з іншими людьми. Ви починаєте “відчувати” речі, відвідувати місця й світи, про які й не дізналися б. Ви дізнаєтеся, що зовнішній світ – це теж ви. Ви стаєте кимось іншим, і коли повернетесь у свій світ, то щось усередині вас трішки зміниться.

Грамотність стала важливішою, ніж будь-коли в цьому світі смс та е-мейлів, у світі письмової інформації. Нам потрібні відкриті до світу громадяни, які можуть комфортно читати, розуміти, що вони читають, розрізняти нюанси і бути зрозумілими іншим.

За Нілом Гейманом

Джерело: <https://www.ukrlib.com.ua/world/printit.php?tid=8129>

РЕГУЛЯРНІСТЬ ЧИТАННЯ КНИГ Результати країн

Source: GfK survey among 22,000 Internet users (ages 15+) in 17 countries – rounded
Question: Please indicate how often you do the following activity: Read books

© GfK 2017

Відповідаючи на питання, скористайтеся інформацією на попередній сторінці

ЗАВДАННЯ 1. Чому наше майбутнє залежить від читання?

Що є “ключем” у житті людини, на думку Ніла Геймана?

Питання, що вимагає вибору одного варіанта

- A. Читання.
- B. Художня література.
- C. Мистецтво.
- D. Економічна стабільність.
- E. Кар’єра.

ЗАВДАННЯ 2А. Чому наше майбутнє залежить від читання?

Які прояви емпатії формує художня література в читача?

ЗАВДАННЯ 2Б. Чому наше майбутнє залежить від читання?

У чому полягає суть призначення читання? (за автором)

ЗАВДАННЯ 3. Чому наше майбутнє залежить від читання?

Що є сьогодні важливим у світі письмової інформації?

Питання, що вимагає вибору одного варіанта

- A. наявність гаджета
- B. цифрова грамотність
- C. грамотність
- D. мережа Інтернет

ЗАВДАННЯ 4. Чому наше майбутнє залежить від читання?

В якій країні найвищий відсоток читання книг щодня?

- A. США
- B. Великобританія
- C. Бельгія
- D. Китай

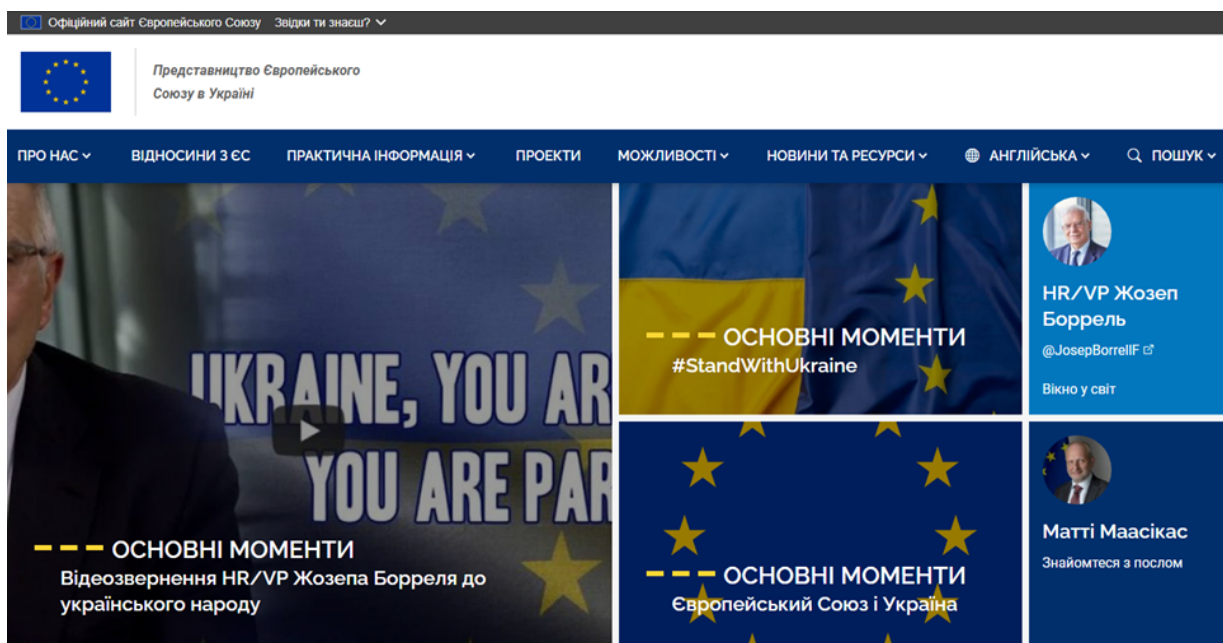
Завдання 3. Вебсайт Представництва Європейського Союзу в Україні

Автори: Баранова Вікторія Анатоліївна, Захарчук Оксана Миколаївна, Кучерова Олена Миколаївна, Осмолович Тетяна Вікторівна, Плакида Ніна Петрівна, Тельпиш Леся Володимирівна.

Сценарій для вчителя

Вебсайт Представництва Європейського Союзу в Україні

Сайт корисний насамперед наявністю матеріалів, які стосуються двосторонніх відносин між ЄС та Україною. Тут можна знайти різнопланову інформацію про політику та конкретні проекти, що втілюються в Україні за підтримки Європейського Союзу. Сайт має україномовну та англійськомовну версії.

На цьому сайті можна замовити регулярну інформаційну розсилку Європейської служби зовнішньої дії, знайти покликання на сторінки Представництва в соціальних мережах.

Новинний пакет надання інформації складається з таких продуктів для медіа (українською та англійською мовами):

- регулярні новини про ЄС, його політику та відносини з Україною;
- дайджест найцікавіших подій для медіа в регіонах – ЄС Інформер;
- щомісячний вісник співпраці Україна-ЄС;
- щотижневі анонси найголовніших подій і заходів за участі Представництва ЄС і проектів Євросоюзу у рамках різних інформаційних кампаній у регіонах.

Окремі розділи на сайті подають інформацію про:

- про діяльність та персонал Представництва ЄС;
- відносини з ЄС – про відносини в політичній, економічній, торгівельній, фінансовій сферах, діалог із громадянським суспільством та гуманітарну

допомогу;

- проекти – про проекти та програми, які Європейський Союз реалізовує в Україні;
- туризм та навчання – про візові питання, контакти посольств держав-членів ЄС, можливості подорожування до та навчання в ЄС;
- преса та ЗМІ – про послуги для журналістів, що їх надає Представництво: матеріали для преси, рекомендовані дописи, відеогалереї, інформаційні бюлетені, документи тощо;
- вакансії та фонди – про вакансії та стажування в Представництві ЄС, а також про наявні гранти та тендери, які оголошує Європейський Союз;
- наші контакти – контакти Представництва ЄС.

Джерело:

<https://internews.ua/storage/app/media/Guide%20for%20Journalists%202020.pdf>

Ресурс тексту: одиничний.

Формат тексту: змішаний (поєднання цілісного й перерваного форматів).

Тип тексту: розповідь.

Ситуація: особистісна.

Розташування і розмір тексту – 1 сторінка

Відповідаючи на питання, скористайтеся інформацією на попередній сторінці

ЗАВДАННЯ 1. Вебсайт Представництва Європейського Союзу в Україні. Чим корисний сайт?

Питання, що вимагає вибору одного варіанта

- A. Тут можна знайти інформацію про відносини між країнами-членами ЄС.
- B. Тут можна знайти матеріали про двосторонні відносини між ЄС та Україною.
- C. Тим, що сайт має україномовну та англomовну версії.
- D. На ньому можна замовити візу.
- E. На ньому багато інформації про країни ЄС.

Оцінювання завдання 1

Процеси читання: розуміння тексту, а саме інтегрування смислів і формулювання умовиводу на основі поєднання інформації з тексту й інфографіки.

Ресурс тексту: одиничний.

Формат тексту: змішаний (поєднання цілісного й перерваного форматів).

Тип тексту: розповідь.

Ситуація: особистісна.

Відповідь зараховано повністю

Код 1:	Відповідь B. Тут можна знайти матеріали про двосторонні відносини між ЄС та Україною.
--------	---

Відповідь не зараховано

Код 0:	Інші відповіді
Код 9:	Відповіді немає

ЗАВДАННЯ 2А. Вебсайт Представництва Європейського Союзу в Україні
Питання, що вимагає відкритої відповіді.
Які розділи сайту корисні для громадян країн-членів ЄС? (назвіть 4-5)?

Оцінювання завдання 2А

Процеси читання: розуміння тексту, а саме інтегрування смислів і формулювання умовиводу на основі поєднання інформації з тексту й інфографіки.

Ресурс тексту: одиничний.

Формат тексту: змішаний (поєднання цілісного й перерваного форматів).

Тип тексту: розповідь.

Ситуація: особистісна.

Відповідь зараховано повністю

	Пояснення, які головні моменти мають бути враховані	Приклади відповідей, які будуть зараховані повністю
Код 1:	У відповіді має бути вказано 4-5 розділів сайту.	У відповіді повинні бути вказані 4-5 розділів серед зазначених: “про нас”, “відносини з ЄС”, “проекти”, “туризм та навчання”, “преса та ЗМІ”, “вакансії та фонди” та “наші контакти”.

Відповідь не зараховано

	Пояснення, які відповіді не будуть зараховані	Приклади відповідей, які не будуть зараховані
Код 0:	Названо менше, ніж 4 розділи. Допущено фактичні помилки у назвах розділів.	Наведено менше п’яти відповідей
Код 9:	Відповіді немає	

ЗАВДАННЯ 2Б. Вебсайт Представництва Європейського Союзу в Україні
Чим розділи сайту будуть корисні для біженців, котрі претендують отримати громадянство в країнах-членах ЄС?

Оцінювання завдання 2Б

Процеси читання: осмислення форми тексту: визначення підстави для рішення автора щодо наявності корисної інформації для біженців.

Ресурс тексту: одиничний.

Формат тексту: змішаний (поєднання цілісного й перерваного форматів).

Тип тексту: розповідь.

Ситуація: особистісна.

Відповідь зараховано повністю

	Пояснення, які головні моменти мають бути враховані	Приклади відповідей, які будуть зараховані повністю
Код 1:	Висловлення власної думки з опертям на прочитаний текст, наведення цитат на підтвердження своєї думки	У розділі “Туризм та навчання”, де зазначено про візові питання, контакти посольств держав-членів ЄС, та розділі “Відносини ЄС”, у котрому можна дізнатися про отримання гуманітарної допомоги. Розділи сайту будуть корисні для зазначеної категорії осіб тим, що у них подано детальну інформацію про отримання віз, гуманітарну допомогу.

Відповідь не зараховано

	Пояснення, які відповіді не будуть зараховані	Приклади відповідей, які не будуть зараховані
Код 0:	Відповідь не стосується поставленого питання, або автор відхилився від запропонованої теми	Відповіді, матеріалу, що не описаний в розділах сайту
Код 9:	Відповіді немає	

ЗАВДАННЯ 3. Вебсайт Представництва Європейського Союзу в Україні У якому з розділів сайту біженці можуть знайти інформацію про гуманітарну допомогу?

- A. проекти
- B. відносини ЄС
- C. вакансії та фонди
- D. туризм та навчання

Оцінювання завдання 3

Процеси читання: розуміння тексту, а саме інтегрування смислів і формулювання умовиводу: визначення головної ідеї, покладеної в основу тексту

Ресурс тексту: одиничний.

Формат тексту: змішаний (поєднання цілісного й перерваного форматів).

Тип тексту: розповідь.

Ситуація: особистісна.

Відповідь зараховано повністю

Код 1:	Відповідь: B. Відносини ЄС- про відносини в політичній, економічній, торгівельній, фінансовій сферах, діалог із громадянським суспільством та гуманітарну допомогу.
--------	---

Відповідь не зараховано

Код 0:	Інші відповіді
Код 9:	Відповіді немає

ЗАВДАННЯ 4. Вебсайт Представництва Європейського Союзу в Україні Матеріали про відносини яких країн розміщено на сайті?

- A. України, ЄС та інших країн світу
- B. Країн СНД
- C. Країн G7
- D. України та ЄС

Оцінювання завдання 4

Процеси читання: розуміння тексту, а саме формулювання умовиводу на основі поєднання інформації з двох непов'язаних джерел: тексту й інфографіки.

Ресурс тексту: одиничний.

Формат тексту: змішаний (поєднання цілісного й перерваного форматів).

Тип тексту: розповідь.

Ситуація: особистісна.

Відповідь зараховано повністю

Код 1:	Відповідь D. України та ЄС _____
--------	----------------------------------

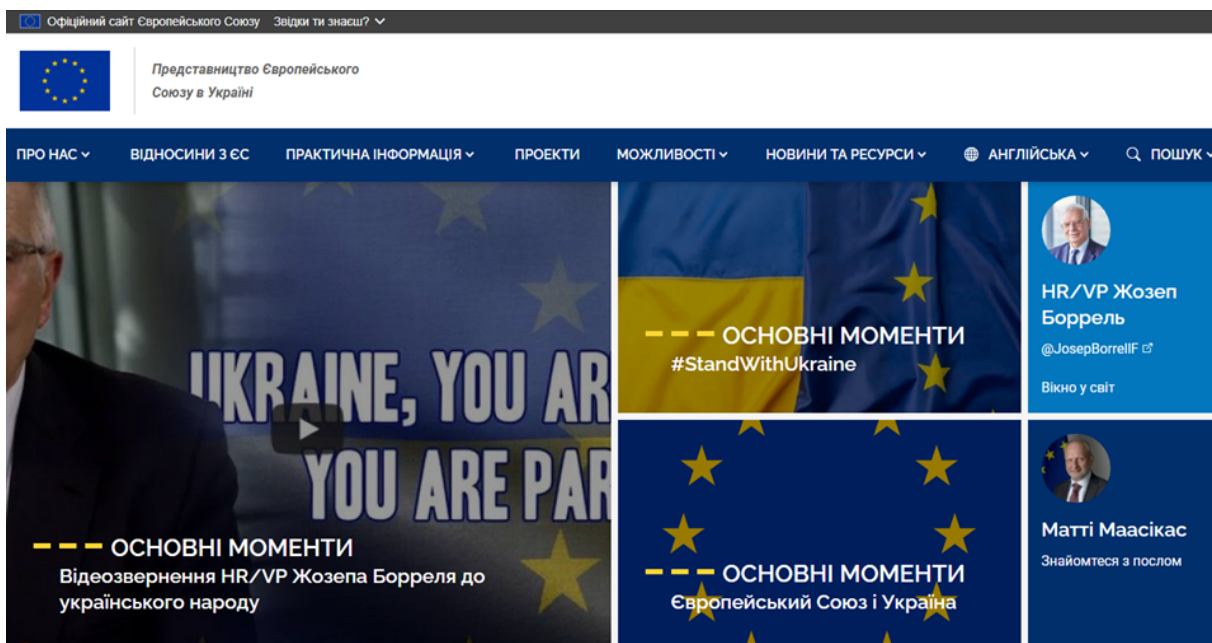
Відповідь не зараховано

Код 0:	Інші відповіді
Код 9:	Відповіді немає

Сценарій для учня

Вебсайт Представництва Європейського Союзу в Україні

Сайт корисний насамперед наявністю матеріалів, які стосуються двосторонніх відносин між ЄС та Україною. Тут можна знайти різнопланову інформацію про політику та конкретні проекти, що втілюються в Україні за підтримки Європейського Союзу. Сайт має україномовну та англійськомовну версії.

На цьому сайті можна замовити регулярну інформаційну розсилку Європейської служби зовнішньої дії, знайти покликання на сторінки Представництва в соціальних мережах.

Новинний пакет надання інформації складається з таких продуктів для медіа (українською та англійською мовами):

- регулярні новини про ЄС, його політику та відносини з Україною;
- дайджест найцікавіших подій для медіа в регіонах – ЄС Інформер;

- щомісячний вісник співпраці Україна-ЄС;
- щотижневі анонси найголовніших подій і заходів за участі Представництва ЄС і проектів Євросоюзу у рамках різних інформаційних кампаній у регіонах.

Окремі розділи на сайті подають інформацію про:

- про діяльність та персонал Представництва ЄС;
- відносини з ЄС – про відносини в політичній, економічній, торгівельній, фінансовій сферах, діалог із громадянським суспільством та гуманітарну допомогу;
- проекти – про проекти та програми, які Європейський Союз реалізовує в Україні;
- туризм та навчання – про візові питання, контакти посольств держав-членів ЄС, можливості подорожування до та навчання в ЄС;
- преса та ЗМІ – про послуги для журналістів, що їх надає Представництво: матеріали для преси, рекомендовані дописи, відеогалереї, інформаційні бюлетені, документи тощо;
- вакансії та фонди – про вакансії та стажування в Представництві ЄС, а також про наявні гранти та тендери, які оголошує Європейський Союз;
- наші контакти – контакти Представництва ЄС.

Джерело:

<https://internews.ua/storage/app/media/Guide%20for%20Journalists%202020.pdf>

Відповідаючи на питання, скористайтеся інформацією на попередній сторінці

ЗАВДАННЯ 1. Вебсайт Представництва Європейського Союзу в Україні

Чим корисний сайт?

Питання, що вимагає вибору одного варіанта

- A. Тут можна знайти інформацію про відносини між країнами-членами ЄС.
- B. Тут можна знайти матеріали про двосторонні відносини між ЄС та Україною.
- C. Тим, що сайт має україномовну та англomовну версії.
- D. На ньому можна замовити візу.
- E. На ньому багато інформації про країни ЄС.

ЗАВДАННЯ 2А. Вебсайт Представництва Європейського Союзу в Україні

Питання, що вимагає відкритої відповіді

Які розділи сайту корисні для громадян країн-членів ЄС? (назвіть 4-5)?

ЗАВДАННЯ 2Б. Вебсайт Представництва Європейського Союзу в Україні
Чим розділи сайту будуть корисні для біженців, котрі претендують отримати громадянство в країнах-членах ЄС?

ЗАВДАННЯ 3. Вебсайт Представництва Європейського Союзу в Україні
У якому з розділів сайту біженці можуть знайти інформацію про гуманітарну допомогу?

- A. проекти
- B. відносини ЄС
- C. вакансії та фонди
- D. туризм та навчання

ЗАВДАННЯ 4. Вебсайт Представництва Європейського Союзу в Україні
Матеріали про відносини яких країн розміщено на сайті?

- A. України, ЄС та інших країн світу
- B. країн СНД
- C. країн G7
- D. України та ЄС

Завдання 4. Брекзит – величезна поразка ЄС?

Автори: Баранова Вікторія Анатоліївна, Захарчук Оксана Миколаївна, Кучерова Олена Миколаївна, Осмолович Тетяна Вікторівна, Плакида Ніна Петрівна, Тельпиш Леся Володимирівна.

Сценарій для вчителя

Брекзит - величезна поразка ЄС?

Нижче наведено дві думки. Вони взяті з інтернету, й обидві вони про «брекзит». *Брекзит* — це слово, що використовується як скорочена назва процесу виходу Британії із ЄС.

Використайте різні точки зору на цей процес для відповідей на питання, запропоновані нижче.

Прем'єр-міністр Сполученого Королівства Борис Джонсон:

«Порозуміння Британії з ЄС відповідає всім очікуванням британців. Відновлюємо контроль над нашими грошми, кордонами, правом, торгівлею і нашими рибальськими угіддями. Від 1 січня матимемо повну політичну й економічну незалежність. Хоча суперечки з нашими друзями в Європі були досить гострими, вважаю, що це корисна угода для цілої Європи. Для Євросоюзу не буде зле, якщо він матиме поруч економічно сильну Велику Британію. По-перше, брекзит є реалізацією волі громадян Британії: більшість учасників референдуму проголосували за вихід із ЄС. По-друге, Консервативна партія, лідером якої я є, виграла вибори, обіцяючи, що брекзит неодмінно відбудеться, і зараз нарешті виконала свою обіцянку».

Аскольд Єрьомін, журналіст, заступник головного редактора газети "Високий Замок:

«Брекзит є політичною поразкою ЄС. Так, 51,9% британців, які голосували за цей процес, повірили популістам. Зрештою, він може призвести навіть до розпаду Сполученого Королівства: обурена Шотландія, яка не голосувала за вихід із ЄС, від якого одержує чималі дотації, цілком може проголосувати за незалежність. Але, навіть зважаючи на політиків-популістів, які обдурили британських виборців, брекзит все одно є програшем ЄС — насамперед як великого геополітичного гравця. Коли нові держави вступали до ЄС, це робило його сильнішим (на жаль, не всі лідери ЄС це розуміли).

Це й економічна поразка ЄС. Із нього вийшла п'ята економіка світу. ВВП Великої Британії за своїм розміром приблизно дорівнює ВВП 19 найменших економік держав-членів ЄС. Тепер британської економіки в ЄС не буде, і значить, економічно він буде значно слабшим. А коли потужна держава, друга економіка Європи, з ЄС виходить, це свідчить про його слабкість і про нездатність нинішніх лідерів Євросоюзу знаходити адекватні відповіді на серйозні виклики».

(Адаптовано з тексту статті)

Ресурс тексту: множинний.

Формат тексту: цілісний.

Тип тексту: аргументація (думки з інтернету).

Ситуація: особистісна.

Розташування і розмір тексту – 1 сторінка

Відповідаючи на питання, скористайтеся інформацією на попередній сторінці

ЗАВДАННЯ 1. Брекзит - величезна поразка ЄС?

Питання, що вимагає вибору одного варіанта

Мета кожної з думок –

- A. Пояснити, що таке брекзит.
- B. Висловити свою думку про брекзит.
- C. Продемонструвати спірність брекзиту.
- D. Довести людям, що брекзит був політично та економічно необхідний.

Оцінювання завдання 1

Процеси читання: розуміння текстів: інтегрування смислів і формулювання умовиводів, а саме визначення мети кожного з текстів.

Ресурс тексту: множинний.

Формат тексту: цілісний.

Тип тексту: аргументація (думки з інтернету).

Ситуація: особистісна.

Відповідь зараховано повністю

Код 1:	Відповідь B. висловити свою думку про брекзит.
--------	--

Відповідь не зараховано

Код 0:	Інші відповіді
--------	----------------

Код 9:	Відповіді немає
--------	-----------------

ЗАВДАННЯ 2. Брекзит - величезна поразка ЄС?

Питання, що вимагає відкритої відповіді

Чому брекзит, на думку Єрьоміна, може призвести до розпаду Великобританії?

Оцінювання завдання 2

Процеси читання: інтегрування смислів і формулювання умовиводів, а саме встановлення зв'язку між двома явищами.

Формат тексту: цілісний.

Тип тексту: аргументація (листи з інтернету).

Ситуація: особистісна

Ресурс тексту: множинний.

Відповідь зараховано повністю

	Відповідь зараховано повністю	Приклади відповідей, які будуть зараховані повністю
Код 1:	Сказано про те, Шотландія, яка не голосувала за вихід із ЄС, цілком може проголосувати за незалежність. Відповідь співвіднесено з думкою про те, що Шотландії брекзит не вигідний, адже вона отримує великі дотації від ЄС.	Брекзит загрожує розпадом Сполученого Королівства, тому що не всі регіони країни, зокрема Шотландія, проголосували за вихід із ЄС. Шотландія обурена тим, що не голосувала і може вийти зі складу Великобританії. Шотландії брекзит не вигідний, адже вона отримує великі дотації від ЄС.

Відповідь не зараховано

	Пояснення, які відповіді не будуть зараховані	Приклади відповідей, які не будуть зараховані
Код 0:	Надано неправильну або незрозумілу відповідь.	Лише 51,9% британців проголосували за брекзит, що не є переважаючим показником підтримки виходу з ЄС. Бо британці не повністю підтримали брекзит на референдумі. Не всі британці підтримують партію Джонсона.
Код 9:	Відповіді немає	

ЗАВДАННЯ 3А. Брекзит - величезна поразка ЄС?

Питання, що вимагає відкритої відповіді

Чю точку зору поділяєте Ви? Обґрунтуйте свою позицію, посилаючись на текст

Оцінювання завдання ЗА

Процеси читання: осмислення змісту тексту, а саме встановлення зв'язку між наведеною в тексті інформацією й власними ціннісними орієнтаціями для обґрунтування своєї позиції.

Формат тексту: цілісний.

Тип тексту: аргументація (думки з інтернету).

Ситуація: особистісна

Ресурс тексту: множинний.

Відповідь зараховано повністю

	Відповідь зараховано повністю	Приклади відповідей, які будуть зараховані повністю
Код 1:	Пояснено позицію за допомогою звернення до змісту однієї або обох думок. Говориться про загальну позицію автора (тобто «за» або «проти») чи про деталі аргументації. Інтерпретація аргументів автора має бути правдивою. Пояснення може бути надано у формі переказу частини тексту, але не повинно копіювати текст повністю або значною мірою без внесення в нього змін або доповнень.	Приклади відповідей: <ul style="list-style-type: none">• Єрьомін, бо я не підтримую вихід Великобританії з ЄС. [Мінімально прийнятна відповідь.]• Борис Джонсон. Британія має право відновити контроль над власними грішми, кордонами, правом, торгівлею і рибальськими угіддями.• Ситуація двозначна. Потрібно, щоб пройшов час, щоб зрозуміти вигідний чи ні брекзит для ЄС.• Джонсон, тому що він піклується про добробут власної країни.• Єрьомін, тому що насправді я теж не підтримую брекзит. Але я розумію позицію Джонсона, він не хоче підвести власних виборців, що голосували за брекзит.• Єрьомін, тому що тепер британської економіки у ЄС не буде, і значить, економічно він буде значно слабшим. [Відповідь, що знаходиться на межі: надана пряма цитата, яка включена в інший текст.]• Джонсон. Це правда, що для Євросоюзу буде добре, якщо він матиме поруч економічно сильну Велику Британію та відповідає всім очікуванням британців. [Пояснення є комбінацією фраз із тексту, але число звернень до тексту показує, що зміст розуміють правильно.]

Відповідь не зараховано

	Пояснення, які відповіді не будуть зараховані	Приклади відповідей, які не будуть зараховані
Код 0:	Відповідь має однобоке судження.	Я поділяю точку зору Бориса Джонсона, тому що він робить усе для брекзиту, оскільки це позиція партії, яку політик представляє. Я згоден з Джонсоном, бо брекзит був неминучим кроком для Британії.

Або

	Пояснення, які відповіді не будуть зараховані	Приклади відповідей, які не будуть зараховані
Код 0:	Наведено неправильну або неповну, недостатньо аргументовану відповідь	Точка зору Єрьоміна є більш глибокою, тому що він аналізує брекзит із політичної та економічної позицій.

Або

	Пояснення, які відповіді не будуть зараховані	Приклади відповідей, які не будуть зараховані
Код 0:	Відповідь не аргументована. Судження не супроводжується поясненням.	Обидва автори праві, тому що вірять у те, що відстоюють.
Код 9:	Відповіді немає	

ЗАВДАННЯ 3Б. Брекзит - величезна поразка ЄС?

Питання, що вимагає відкритої відповіді

Аналізуючи кожну точку зору, ми можемо обговорювати їхній зміст (про що йдеться). Ми можемо також обговорювати стиль викладу (як написано). Незалежно від того, із чією точкою зору Ви згодні, поясніть, яка з них, на Вашу думку, більш аргументована. Обґрунтуйте свою відповідь.

Оцінювання завдання 3Б

Процеси читання: осмислювання форми тексту: оцінювання якості двох точок зору, а саме того, наскільки пов'язані зміст і форма висловлень, їхній стиль із цілями та думкою кожного з авторів і наскільки ефективно вони їх відображають.

Формат тексту: цілісний.

Тип тексту: аргументація (думки з інтернету).

Ситуація: особистісна

Ресурс тексту: множинний.

Відповідь зараховано повністю

	Відповідь зараховано повністю	Приклади відповідей, які будуть зараховані повністю
Код 1:	Під час пояснення думки згадують стиль або форму однієї чи двох позицій. Наведено посилання на такі особливості, як стиль письмової мови, побудова аргументації, переконливість аргументації, тон, використані	Я вважаю, що більш переконливим є Б. Джонсон, бо доводить: британцям вдасться відновити повний контроль над економічною й політичною сферами. Я підтримую думку Єрьоміна, адже він наводить більше аргументів, а саме: ЄС втратить сильного учасника. Оскільки Велика Британія посідає друге

<p>записи, способи переконання людей. Висловлювання на зразок «краще аргументує» мають бути обґрунтовані. [Майте на увазі, що такі вислови, як «цікаво», «легко читати», «зрозуміло», не є достатньо відповідними.]</p>	<p>місце у Європі й виходить з ЄС, то це свідчить про слабкість союзу і про нездатність нинішніх лідерів Євросоюзу знаходити адекватні відповіді на серйозні виклики. Вважаю його думку зрозумілою й обґрунтованою. Поділяю думку Джонсона про те, що брекзит є реалізацією волі громадян Британії.</p>
---	---

Відповідь не зараховано

	Пояснення, які відповіді не будуть зараховані	Приклади відповідей, які не будуть зараховані
Код 0:	Судження не супроводжують відповідним поясненням.	Я підтримую Джонсона. Я схиляюся до думки Єрґоміна. Я за брекзит. Не підтримую брекзит.

Або

	Пояснення, які відповіді не будуть зараховані	Приклади відповідей, які не будуть зараховані
Код 0:	Проглядається неточне розуміння матеріалу чи наведено неправдиву або недоречну відповідь.	Мені подобається думка Джонсона, вона цікава, бо він піклується про Британію. Я підтримую Джонсона, бо він мені подобається як політик. Я підтримую Джонсона, бо він мені подобається. Я підтримую Джонсона, бо він допомагає Україні.
Код 9:	Відповіді немає	

Сценарій для учня

Брекзит - величезна поразка ЄС?

Нижче наведено дві думки. Вони взяті з інтернету, й обидві вони про «брекзит». *Брекзит* — це слово, що використовується як скорочена назва процесу виходу Британії із ЄС.

Використайте різні точки зору на цей процес для відповідей на питання, запропоновані нижче.

Прем'єр-міністр Сполученого Королівства Борис Джонсон:

«Порозуміння Британії з ЄС відповідає всім очікуванням британців. Відновлюємо контроль над нашими грішми, кордонами, правом, торгівлею і нашими рибальськими угіддями. Від 1 січня матимемо повну політичну й економічну незалежність. Хоча суперечки з нашими друзями в Європі були досить гострими, вважаю, що це корисна угода для цілої Європи. Для Євросоюзу не буде зле, якщо він матиме поруч економічно сильну Велику Британію. По-перше, брекзит є реалізацією волі громадян Британії: більшість учасників референдуму проголосували за вихід із ЄС. По-друге, Консервативна партія, лідером якої я є, виграла вибори, обіцяючи, що брекзит неодмінно відбудеться, і зараз нарешті виконала свою обіцянку».

Аскольд Єрьомін, журналіст, заступник головного редактора газети "Високий Замок:

«Брекзит є політичною поразкою ЄС. Так, 51,9% британців, які голосували за цей процес, повірили популістам. Зрештою, він може призвести навіть до розпаду Сполученого Королівства: обурена Шотландія, яка не голосувала за вихід із ЄС, від якого одержує чималі дотації, цілком може проголосувати за незалежність. Але, навіть зважаючи на політиків-популістів, які обдурили британських виборців, брекзит все одно є програвом ЄС — насамперед як великого геополітичного гравця. Коли нові держави вступали до ЄС, це робило його сильнішим (на жаль, не всі лідери ЄС це розуміли).

Це й економічна поразка ЄС. Із нього вийшла п'ята економіка світу. ВВП Великої Британії за своїм розміром приблизно дорівнює ВВП 19 найменших економік держав-членів ЄС. Тепер британської економіки в ЄС не буде, і значить, економічно він буде значно слабшим. А коли потужна держава, друга економіка Європи, з ЄС виходить, це свідчить про його слабкість і про нездатність нинішніх лідерів Євросоюзу знаходити адекватні відповіді на серйозні виклики».

(Адаптовано з тексту статті)

Відповідаючи на питання, скористайтеся інформацією на попередній сторінці

ЗАВДАННЯ 1. Брекзит - величезна поразка ЄС?

Питання, що вимагає вибору одного варіанта

Мета кожної з думок –

- A. Пояснити, що таке брекзит.
- B. Висловити свою думку про брекзит.
- C. Продемонструвати спірність брекзиту.
- D. Довести людям, що брекзит був політично та економічно необхідний.

ЗАВДАННЯ 2. Брекзит - величезна поразка ЄС?

Питання, що вимагає відкритої відповіді

Чому брекзит, на думку Єрьоміна, може призвести до розпаду Великобританії?

ЗАВДАННЯ 3А. Брекзит - величезна поразка ЄС?

Питання, що вимагає відкритої відповіді

Чію точку зору поділяєте Ви? Обґрунтуйте свою позицію, посилаючись на текст.

ЗАВДАННЯ 3Б. Брекзит - величезна поразка ЄС?

Питання, що вимагає відкритої відповіді

Аналізуючи кожен пункт зору, ми можемо обговорювати їхній зміст (про що йдеться). Ми можемо також обговорювати стиль викладу (як написано). Незалежно від того, із чією точкою зору Ви згодні, поясніть, яка з них, на Вашу думку, більш аргументована. Обґрунтуйте свою відповідь

Завдання 5. Ароматний напій: перша згадка про каву та споживання її в Україні

Автори: Герасименко Світлана Володимирівна, Лободовська Ірина Олександрівна, Сава Ірина Богданівна, Сидор Людмила Володимирівна, Стеценко Ірина Володимирівна, Шишковська Марина Венедиктівна.

Сценарій для вчителя

*Інколи мені здається,
що я можу все.
А потім кавка
перестає діяти*

Ароматний напій: перша згадка про каву та споживання її в Україні

Кава... Хто в наш час не знає цього запашного напою, який дарує нам бадьорість і енергію. Саме з кави розпочинають свій день більшість наших співвітчизників, оскільки вважають, що вона стимулює розумову діяльність, заспокоює душу і висушує сльози. А запрошення «на каву» до сих пір є безпрограшним

варіантом познайомитися.

Усе-таки, яка історія цього чудодійного напою? Як він з'явився на теренах України та яке місце посідає в нашому житті тепер?

Перші згадки про каву в Україні датуються 1672 році: саме тоді в Кам'янці-Подільському турки й заснували першу кав'ярню. Інші джерела стверджують, що відкриттям першої кав'ярні і початком історії кави в Україні ми зобов'язані Юрію Кульчицькому - козаку, який після чергового протистояння з турецькими військами привіз, замість срібла-золота, кавові зерна й незабаром відкрив свою кав'ярню «Під синьою фляжкою», чим і задав моду на напій у всій Європі.

Нині в Україні активно розвивається кавова культура і постійно відбуваються фестивалі кави. Столицею цього запашного напою вважається Львів. Кавові фести проходять в Києві, Кам'янці-Подільському та навіть у Миколаєві.

За даними досліджень, в Україні споживання кави неухильно зростає. За останнє десятиліття споживання кави склало 23%, що робить нашу країну рекордсменкою. Проте незалежно від того, наскільки високий ринок споживання кави в Україні, країна залишається лише четвертою в Європі за кількістю чашок кави, які п'ють українці. В середньому вони п'ють по одній чашці в день, у той час як в деяких європейських країнах люди п'ють в середньому по 3 чашки в день.

Слід також зауважити, що через нестабільну економічну ситуацію споживачі стали витратити менше на відвідування кафе і ресторанів, а більше часу проводити вдома, що також позитивно позначилося на рівні продажу фасованої кави і чаю.

Приблизно 70% всього споживання кави українцями припадає на домашнє використання, 25% - уживання напою в кафе й ресторанах. Інша частина - вживання кави в офісах і покупка напою в кавових автоматах.

*За даними дослідження Кантар Україна «Споживання кави поза домом», грудень 2020

У великих містах набирають популярність інді-кав'ярні, де можна не тільки випити кави, а й купити меленої або зернової в упаковці, розробленій спеціально для конкретної кав'ярні.

В основному, аналізуючи всю наведену статистику, більшість переконана, що мало хто з нас уявляє своє життя без цього ароматного і надихаючого напою.

І пам'ятайте у будь-якій незрозумілій ситуації:

«Keep calm & drink coffee!»

Текст адаптовано на основі джерела <https://brayval-coffee.com.ua/ua/ukraina-i-kofe/>

Відповідаючи на питання, скористайтеся інформацією на попередній сторінці

ЗАВДАННЯ 1. Ароматний напій: перша згадка про каву та споживання її в Україні
Прочитавши текст та переглянувши зображення міст України, дайте відповідь на питання:

«Де в Україні вперше заснували кав'ярню?»

- A. 1 Миколаїв
- B. 2 Львів (неправильний варіант, що виглядає правдоподібно або частково дає відповідь)
- C. 3 Кам'янець-Подільський (правильна відповідь)
- D. 4 Київ
- E. 5 Жодне з міст

Оцінювання завдання 1

Процеси читання: розуміння тексту, а саме: інтегрування смислів і формулювання умовиводу на основі поєднання інформації з тексту й ілюстрацій.

Ресурс тексту: одиничний.

Формат тексту: змішаний (поєднання цілісного й перерваного форматів).

Тип тексту: розповідь.

Ситуація: особистісна.

Відповідь зараховано повністю

Код 1:	Відповідь С. З Кам'янець-Подільський
--------	--------------------------------------

Відповідь не зараховано

Код 0:	Інші відповіді
Код 9:	Відповіді немає

ЗАВДАННЯ 2А. Ароматний напій: перша згадка про каву та споживання її в Україні
Апелюючи до тексту, дайте відповідь на питання: «Чому більшість людей надає перевагу споживанню кави вдома?»

Оцінювання завдання 2А

Процеси читання: розуміння тексту, а саме інтегрування смислів і формулювання умовиводу на основі інформації з тексту.

Ресурс тексту: одиничний.

Формат тексту: змішаний (поєднання цілісного й перерваного форматів).

Тип тексту: розповідь.

Ситуація: особистісна.

Відповідь зараховано повністю

	Пояснення, які головні моменти мають бути враховані	Приклади відповідей, які будуть зараховані повністю
Код 1:	Надання оцінки економічному чиннику.	1. Через нестабільну економічну ситуацію. 2. Погіршення матеріального становища. 3. Через брак коштів.

Відповідь не зараховано

	Пояснення, які відповіді не будуть зараховані	Приклади відповідей, які не будуть зараховані
Код 0:	У тексті мова не йде про відстань до кафе та ресторанів та епідеміологічну ситуацію.	1. Через Ковід. 2. Кафе та ресторани знаходяться далеко від дому. 3. Комфортніше вживати каву вдома.
Код 9:	Відповіді немає	

ЗАВДАННЯ 2Б. Ароматний напій: перша згадка про каву та споживання її в Україні

Користуючись текстом (даними за 2017 р.) та інфографікою (даними за 2020 р.), прослідкуйте, як змінився рівень споживання кави українцями вдома у відсотковому відношенні протягом 2017-2020 рр.

Оцінювання завдання 2Б

Процеси читання: осмислення форми тексту: визначення підстави для рішення автора щодо популярності напою серед українців, поєднуючи інформацію з тексту та інфографіки.

Ресурс тексту: одиничний.

Формат тексту: змішаний (поєднання цілісного й перерваного форматів).

Тип тексту: розповідь.

Ситуація: особистісна.

Відповідь зараховано повністю

	Пояснення, які головні моменти мають бути враховані	Приклади відповідей, які будуть зараховані повністю
Код 1:	Розуміння тексту, а саме формулювання умовиводу на основі поєднання інформації з двох непов'язаних джерел: тексту та інфографіки.	1. Збільшився на 5 % 2. Став на 5 % більше 3. Виріс на 5 % 4. Зріс із 70% до 75%

Відповідь не зараховано

	Пояснення, які відповіді не будуть зараховані	Приклади відповідей, які не будуть зараховані
Код 0:	Даючи відповідь на запитання, неправильно пораховано відсотки або не вказано відсотки.	1. Збільшився на 10 % (та інший варіант, окрім 5%) 2. Збільшився 3. Зменшився 4. Не змінився
Код 9:	Відповіді немає	

ЗАВДАННЯ 3. Ароматний напій: перша згадка про каву та споживання її в Україні Яке твердження з тексту ілюструє інфографіку “Де п’ють каву українці?”

- A. За даними досліджень в Україні, споживання кави неухильно зростає. За останнє десятиліття споживання кави склало 23%, що робить нашу країну рекордсменкою.
- B. Через нестабільну економічну ситуацію споживачі стали витратити менше на відвідування кафе і ресторанів, а більше часу проводити вдома, що також позитивно позначилося на рівні продажу фасованої кави і чаю. (ключ)
- C. У великих містах набирають популярність інді-кав'ярні, де можна не тільки випити кави, а й купити меленої або зернової в упаковці.
- D. дистрактор (Сьогодні в Україні активно розвивається кавова культура (у великих містах постійно відбуваються фестивалі кави)).

Оцінювання завдання 3

Процеси читання: розуміння тексту, а саме інтегрування смислів і формулювання умовиводу: визначення головної ідеї, покладеної в основу тексту та рисунка

Ресурс тексту: одиничний.

Формат тексту: змішаний (поєднання цілісного й перерваного форматів).

Тип тексту: розповідь.

Ситуація: особистісна.

Відповідь зараховано повністю

Код 1:	Відповідь В. Через нестабільну економічну ситуацію споживачі стали витратити менше на відвідування кафе і ресторанів, а більше часу проводити вдома, що також позитивно позначилося на рівні продажу фасованої кави і чаю.
--------	--

Відповідь не зараховано

Код 0:	Інші відповіді
Код 9:	Відповіді немає

ЗАВДАННЯ 4. Ароматний напій: перша згадка про каву та споживання її в Україні
Спираючись на текст та мем, визначте, які властивості кави допомогли популяризувати цей напій?

- А. Дарує бадьорість і енергію, стимулює розумову діяльність, заспокоює душу і висушує сльози. (ключ)
- В. Служить ефективним “енергетиком” дистрактор (неправильний варіант, що виглядає правдоподібно або частково дає відповідь)
- С. Має приємний запах та аромат.
- Д. Дарує нагоду комунікувати з людьми.

Оцінювання завдання 4

Процеси читання: розуміння тексту, а саме формулювання умовиводу на основі поєднання інформації з двох непов’язаних джерел: тексту та інфографіки.

Ресурс тексту: одиничний.

Формат тексту: змішаний (поєднання цілісного й перерваного форматів).

Тип тексту: розповідь.

Ситуація: особистісна.

Відповідь зараховано повністю

Код 1:	Відповідь А. дарує бадьорість і енергію, стимулює розумову діяльність, заспокоює душу і висушує сльози.
--------	---

Відповідь не зараховано

Код 0:	Інші відповіді В. Служить ефективним “енергетиком” дистрактор (неправильний варіант, що виглядає правдоподібно або частково дає відповідь) С. Приємний запах Д. Дарує нагоду комунікувати з людьми
Код 9:	Відповіді немає

Сценарій для учня

Інколи мені здається,
що я можу все.
А потім кава
перестає діяти

Ароматний напій: перша згадка про каву та споживання її в Україні

Кава... Хто в наш час не знає цього запашного напою, який дарує нам бадьорість і енергію. Саме з кави розпочинають свій день більшість наших співвітчизників, оскільки вважають, що вона стимулює розумову діяльність, заспокоює душу і висушує сльози. А запрошення «на каву» до сих пір є безпрограшним

варіантом познайомиться.

Усе-таки, яка історія цього чудодійного напою? Як він з'явився на теренах України та яке місце посідає в нашому житті тепер?

Перші згадки про каву в Україні датуються 1672 році: саме тоді в Кам'янці-Подільському турки й заснували першу кав'ярню. Інші джерела стверджують, що відкриттям першої кав'ярні і початком історії кави в Україні ми зобов'язані Юрію Кульчицькому - козаку, який після чергового протистояння з турецькими військами привіз, замість срібла-золота, кавові зерна й незабаром відкрив свою кав'ярню «Під синьою пляшкою», чим і задав моду на напій у всій Європі.

Нині в Україні активно розвивається кавова культура і постійно відбуваються фестивалі кави. Столицею цього запашного напою вважається Львів. Кавові фести проходять в Києві, Кам'янці-Подільському та навіть у Миколаєві.

За даними досліджень, в Україні споживання кави неухильно зростає. За останнє десятиліття споживання кави склало 23%, що робить нашу країну рекордсменкою. Проте незалежно від того, наскільки високий ринок споживання кави в Україні, країна залишається лише четвертою в Європі за кількістю чашок кави, які п'ють українці. В середньому вони п'ють по одній чашці в день, у той час як в деяких європейських країнах люди п'ють в середньому по 3 чашки в день.

Слід також зауважити, що через нестабільну економічну ситуацію споживачі стали витратити менше на відвідування кафе і ресторанів, а більше часу проводити вдома, що також позитивно позначилося на рівні продажу фасованої кави і чаю.

Приблизно 70% всього споживання кави українцями припадає на домашнє

використання, 25% - уживання напою в кафе й ресторанах. Інша частина - вживання кави в офісах і покупка напою в кавових автоматах.

У великих містах набирають популярність інді-кав'ярні, де можна не тільки випити кави, а й купити меленої або зернової в упаковці, розробленій спеціально для конкретної кав'ярні.

В основному, аналізуючи всю наведену статистику, більшість переконана, що мало хто з нас уявляє своє життя без цього

ароматного і надихаючого напою.

І пам'ятайте у будь-якій незрозумілій ситуації: «Keep calm & drink coffee!»

Текст адаптовано на основі джерела <https://brayval-coffee.com.ua/ua/ukraina-i-kofe/>

Відповідаючи на питання, скористайтеся інформацією на попередній сторінці.

ЗАВДАННЯ 1 . Ароматний напій: перша згадка про каву та споживання її в Україні
Прочитавши текст та переглянувши зображення міст України, дайте відповідь на питання: “Де в Україні вперше заснували кав’ярню”?

- A. 1
- B. 2
- C. 3
- D. 4
- E. Жодне з міст

ЗАВДАННЯ 2А. Ароматний напій: перша згадка про каву та споживання її в Україні
Апелюючи до тексту, дайте відповідь на питання: “Чому більшість людей надає перевагу споживанню кави вдома?”

ЗАВДАННЯ 2Б. Ароматний напій: перша згадка про каву та споживання її в Україні
Користуючись текстом (даними за 2017 р.) та інфографікою (даними за 2020 р.), прослідкуйте, як змінився рівень споживання кави українцями вдома у відсотковому відношенні протягом 2017-2020 рр.

ЗАВДАННЯ 3. Ароматний напій: перша згадка про каву та споживання її в Україні
Яке твердження з тексту ілюструє інфографіку “Де п’ють каву українці?”

- A. За даними досліджень в Україні, споживання кави неухильно зростає. За останнє десятиліття споживання кави склало 23%, що робить нашу країну рекордсменкою.
- B. Через нестабільну економічну ситуацію споживачі стали витратити менше на відвідування кафе і ресторанів, а більше часу проводити вдома, що також позитивно позначилося на рівні продажу фасованої кави і чаю.
- C. У великих містах набирають популярність інді-кав'ярні, де можна не тільки випити кави, а й купити меленої або зернової в упаковці.
- D. На сьогоднішній день в Україні активно розвивається кавова культура (у великих містах постійно відбуваються фестивалі кави).

ЗАВДАННЯ 4. Ароматний напій: перша згадка про каву та споживання її в Україні
Спираючись на текст та мем, визначте, які властивості кави допомогли популяризувати цей напій?

- A. Дарує бадьорість і енергію, стимулює розумову діяльність, заспокоює душу і висушує сльози.
- B. Служить ефективним “енергетиком”.
- C. Має приємний запах та смак.
- D. Дарує нагоду комунікувати з людьми.

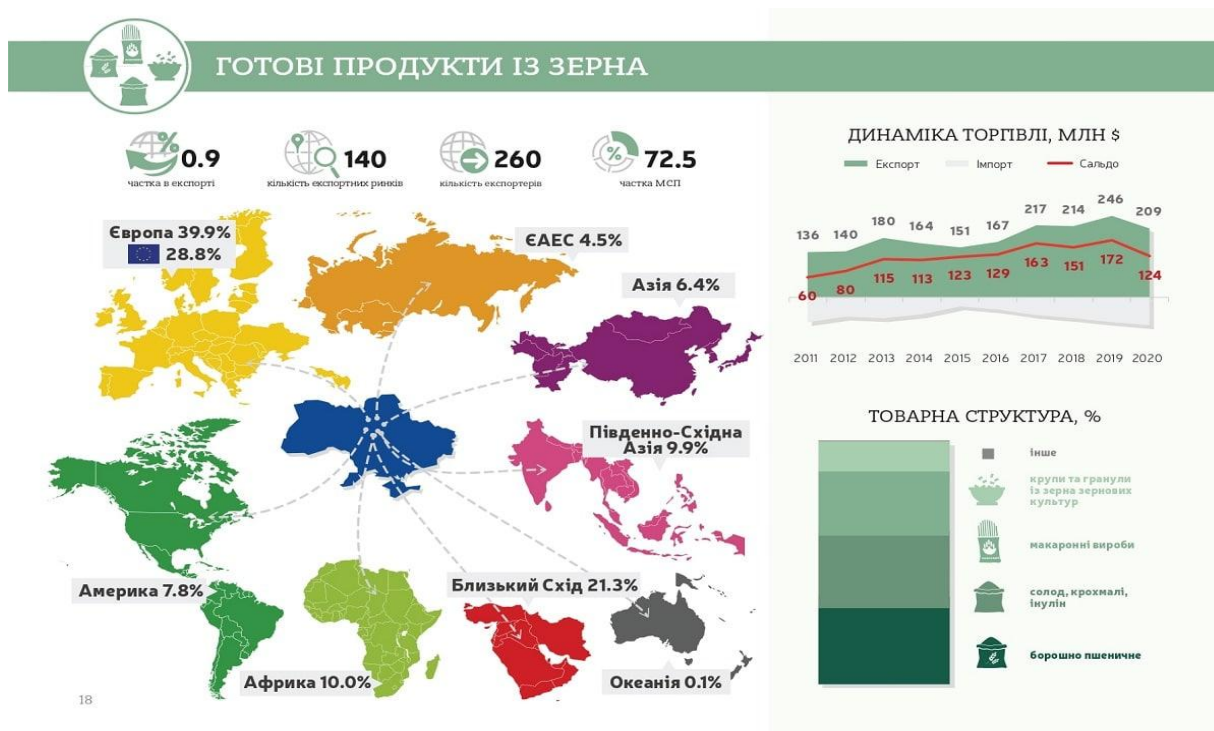
Завдання 6. Україна – найбільший експортер зерна

Автори: Герасименко Світлана Володимирівна, Лободовська Ірина Олександрівна, Сава Ірина Богданівна, Сидор Людмила Володимирівна, Стеценко Ірина Володимирівна, Шишковська Марина Венедиктівна.

Сценарій для вчителя

Україна - найбільший експортер зерна

Україна є важливим гравцем на міжнародному ринку зерна, одним із гарантів продовольчої безпеки у світі та має потенціал у нарощуванні виробництва і експорту зерна. За обсягами експорту наша країна входить до п'ятірки найбільших експортерів зернових у світі. Ми експортуємо $\frac{3}{4}$ від того, що виробляємо. Внутрішнє споживання зернових становить лише 20-25%. Це означає, що за межами нашої країни ми годуємо утричі більше людей, ніж населення України. Від поставок зерна з України залежать понад 400 мільйонів людей у світі.

Текст адаптовано на основі джерел:

<https://www.cherk-consumer.gov.ua/hromadianam/upravlinnia-fitosanitarnoi-bezpeky/novyny-upravlinnia-fitosanitarnoi-bezpeky/3753-zerno-na-eksport-vymohy-ta-standarty>

<https://agropolit.com/news/21815-u-2020-rotsi-ukrayina-naybilshe-eksportovala-produktsiyu-z-visokoyu-dodanoyu-vartistyu-vigotovlenu-iz-zernovih-do-yevropi-ta-blizkogo-shodu>

Ресурс тексту: множинний.

Формат тексту: змішаний (поєднання цілісного й перерваного форматів).

Тип тексту: розповідь.

Ситуація: публічна.

Рекомендоване розташування і розмір тексту – 1 сторінка

Використовуючи інформацію на попередній сторінці про експорт зерна Україною, дайте відповіді на питання

ЗАВДАННЯ 1: Україна - найбільший експортер зерна

Питання, що вимагає вибору одного варіанта.

Проаналізувавши дані інфографіки, визначте, куди Україна експортує найбільше зерна?

- A. Азія.
- B. Близький Схід (дистрактор - неправильний варіант, що виглядає правдоподібно або частково дає відповідь).
- C. Європа (ключ - правильна відповідь).
- D. Африка.

Оцінювання завдання 1

Процеси читання: розуміння тексту, а саме визначення головного принципу організації інформації на основі поєднання відомостей із тексту й інфографіки.

Формат тексту: змішаний (поєднання цілісного й перерваного форматів).

Тип тексту: розповідь.

Ситуація: публічна.

Ресурс тексту: множинний.

Відповідь зараховано повністю

Код 1:	Відповідь С. Європа
--------	---------------------

Відповідь не зараховано

Код 0:	Інші відповіді
--------	----------------

Код 9:	Відповіді немає
--------	-----------------

ЗАВДАННЯ 2. Україна найбільший експортер зерна у світі.

Питання, що вимагає стислої відповіді.

Чому Україну називають житницею світу ?

Оцінювання завдання 2

Процеси читання: знаходження інформації: об'єднання двох частин безпосередньо наданої інформації.

Формат тексту: змішаний (поєднання цілісного й перерваного форматів).

Тип тексту: розповідь.

Ситуація: публічна.

Ресурс тексту: множинний.

Відповідь зараховано повністю

	Відповідь зараховано повністю	Приклади відповідей, які будуть зараховані повністю
Код 2:	Україна - найбільший експортер зерна.	<ol style="list-style-type: none">1. Україна годує утричі більше людей у світі, ніж населення України.2. Від поставок зерна з України залежать понад 400 мільйонів людей у світі.3. За обсягами постачання зерна наша країна входить до п'ятірки найбільших експортерів світу.4. Україна забезпечує світ зерном.

Відповідь зараховано частково

	Відповідь зараховано частково	Приклади відповідей, які будуть зараховані частково
Код 1:	Недостатня аргументованість, чому Україна є гарантом продовольчої безпеки у світі.	<ol style="list-style-type: none">1. Україна є гарантом продовольчої безпеки у світі.2. Від України залежить продовольча ситуація у світі.

Відповідь не зараховано

	Пояснення, які відповіді не будуть зараховані	Приклади відповідей, які не будуть зараховані
Код 0:	Неаргументована відповідь, яка не враховує матеріал запропонованого вище тексту та інфографіки.	<ol style="list-style-type: none">1. Від України залежить понад 400 мільйонів людей у світі.
Код 9:	Відповіді немає	

Завдання 3. Україна - найбільший експортер зерна

Питання, яке необхідно відзначити у таблиці.

На основі даних інфографіки встановіть відповідність між групи країн та відсотком зерна, яке постачає Україна.

Позначте хрестиком відповідну клітинку таблиці.

У першому рядку таблиці показано, як це можна зробити.

	39.9 %	4.5 %	9.9 %	7.8 %	0.1 %	21.3 %	28.8 %	10.0 %	6.4 %
Азія	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☒
Америка	☐	☐	☐	☒	☐	☐	☐	☐	☐
Африка	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☒	☐
Близький Схід	☐	☐	☐	☐	☐	☒	☐	☐	☐
ЄАЕС	☐	☒	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Європа	☒	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
ЄС	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☒	☐	☐
Океанія	☐	☐	☐	☐	☒	☐	☐	☐	☐
Південно-Східна Азія	☐	☐	☒	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Оцінювання завдання 3

Процеси читання: осмислення змісту тексту:

застосування набору ознак, наведених у тексті та інфографіці, для висновків щодо випадків за межами тексту.

Ресурс тексту: множинний.

Формат тексту: змішаний (поєднання цілісного й перерваного форматів).

Тип тексту: розповідь.

Ситуація: публічна

Відповідь зараховано повністю

Код 3:	Відмічено 8 правильних відповідей
--------	-----------------------------------

Відповідь зараховано частково

Код 2:	Відмічено 7 правильних відповідей
Код 1:	Відмічено 6 правильних відповідей

Відповідь не зараховано

Код 0:	Відмічено 2 правильні відповіді або менше
--------	---

ЗАВДАННЯ 4. УКРАЇНА - найбільший експортер зерна

Питання, що вимагає відмітити на діаграмі.

Простежте динаміку торгівлі України зерном за період 2016-2020 рр. Проаналізуйте, чи змінилася вона?

Нижче перераховано 4 види відомостей, які представлено на діаграмі

Укажіть, чи міняються ці відомості з року в рік. Обведіть слово "Збільшився", "Зменшився".

У першому рядку показано, як це потрібно зробити.

Відомості, які представлені на діаграмі	Відповідь
Експорт зерна 2016-2017 р.	Збільшився / зменшився
Експорт зерна 2017-2018 р.	Збільшився / зменшився
Експорт зерна 2018-2019 р.	Збільшився / зменшився
Експорт зерна 2019-2020 р.	Збільшився / зменшився

Оцінювання завдання 4

Процеси читання: осмислення змісту тексту: розуміння сутності елементів на діаграмі.

Формат тексту: змішаний (поєднання цілісного й перерваного форматів).

Тип тексту: розповідь.

Ресурс тексту: множинний.

Ситуація: публічна.

Відповідь зараховано повністю

Код 1:	Відмічено 3 правильні відповіді
--------	---------------------------------

Відповідь не зараховано

Код 0:	Відмічено 2 правильні відповіді або менше
--------	---

ЗАВДАННЯ 5. Україна - найбільший експортер зерна

Питання, що вимагає вибору одного варіанта.

Інформацію про експорт зерна Україною представлено у вигляді інфографіки, наведеної вище, але її можна представити іншими способами, наприклад, за допомогою словесного опису, у вигляді графіка, таблиці або кругової діаграми.

Представлену в завданні інфографіку обрано як найбільш зручний спосіб, тому що...

А. це найкращий спосіб візуалізувати матеріал, який допомагає швидко проаналізувати складний текст і статистичні дані (ключ - правильна відповідь).

В. це найзручніший спосіб подачі інформації (дистрактор - неправильний варіант, що виглядає правдоподібно або частково дає відповідь).

С. це найкращий спосіб показати активність України на міжнародній арені.

Д. це спосіб урізноманітнити подачу наукової інформації.

Оцінювання завдання 1

Процеси читання: осмислення форми тексту: визначення переваги обраного формату тексту з огляду на його мету й зміст.

Формат тексту: змішаний (поєднання цілісного й перерваного форматів).

Тип тексту: розповідь

Ситуація: публічна.

Ресурс тексту: множинний.

Відповідь зараховано повністю

Код 1:	Відповідь А - “ це найкращий спосіб візуалізувати матеріал, який допомагає швидко проаналізувати складний текст і статистичні дані”.
--------	--

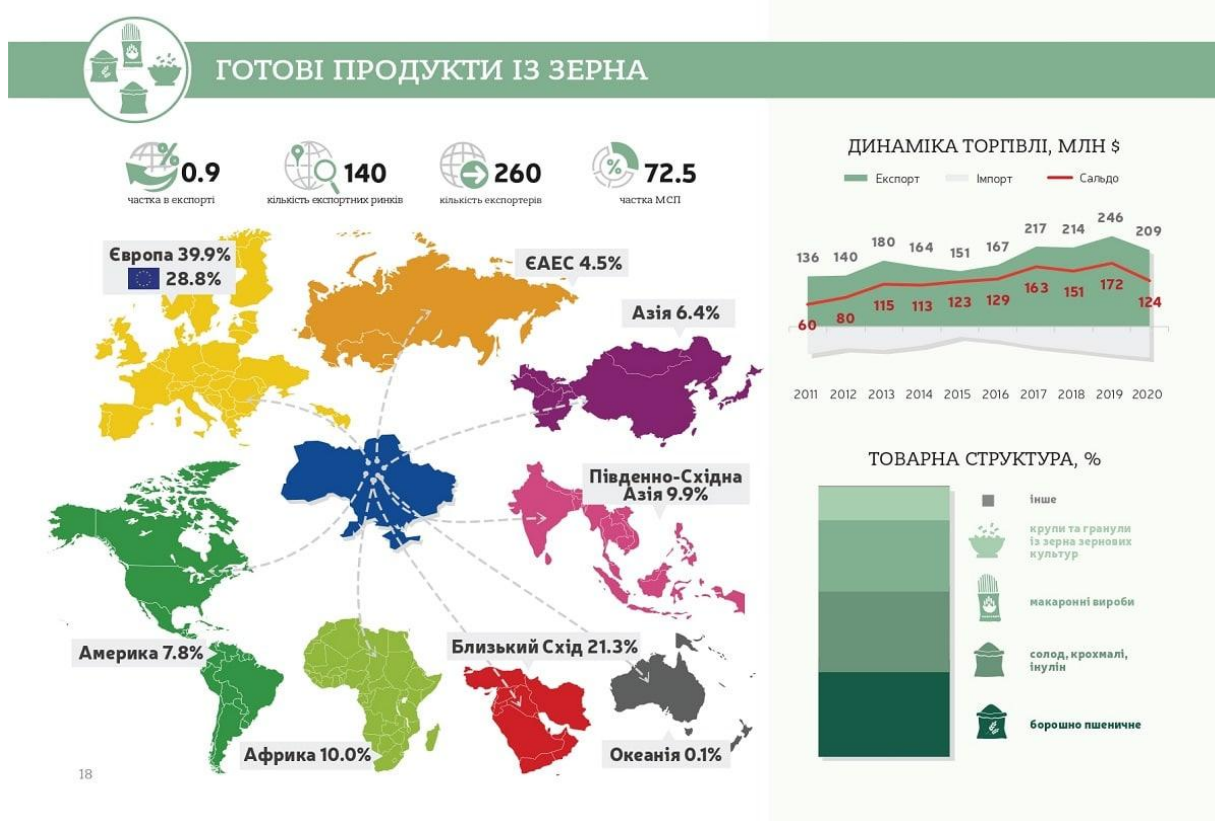
Відповідь не зараховано

Код 0:	Інші відповіді
Код 9:	Відповіді немає

Сценарій для учня

Україна - найбільший експортер зерна

Україна є важливим гравцем на міжнародному ринку зерна, одним із гарантів продовольчої безпеки у світі та має потенціал у нарощуванні виробництва і експорту зерна. За обсягами експорту наша країна входить до п'ятірки найбільших експортерів зернових у світі. Ми експортуємо $\frac{3}{4}$ від того, що виробляємо. Внутрішнє споживання зернових становить лише 20-25%. Це означає, що за межами нашої країни ми годуємо утричі більше людей, ніж населення України. Від поставок зерна з України залежать понад 400 мільйонів людей у світі.

Текст адаптовано на основі джерел:

<https://www.cherk-consumer.gov.ua/hromadianam/upravlinnia-fitosanitarnoi-bezpeky/novyny-upravlinnia-fitosanitarnoi-bezpeky/3753-zerno-na-eksport-vymohy-ta-standarty>

<https://agropolit.com/news/21815-u-2020-rotsi-ukrayina-naybilshe-eksportovala-produktsiyu-z-visokoyu-dodanoyu-vartistyu-vigotovlenu-iz-zerovih-do-yevropi-ta-blizkogo-shodu>

Використовуючи інформацію на попередній сторінці про експорт зерна Україною, дайте відповіді на питання

ЗАВДАННЯ 1. Україна - найбільший експортер зерна

Питання, що вимагає вибору одного варіанта.

Проаналізувавши дані інфографіки, визначте, куди Україна експортує найбільше зерна?

- A. Азія.
- B. Близький Схід (дистрактор - неправильний варіант, що виглядає правдоподібно або частково дає відповідь).
- C. Європа (ключ - правильна відповідь).
- D. Африка.

ЗАВДАННЯ 2. Україна - найбільший експортер зерна

Питання, що вимагає стислої відповіді.

Чому Україну називають житницею світу?

ЗАВДАННЯ 3. Україна - найбільший експортер зерна

Питання, яке необхідно відзначити у таблиці.

На основі даних інфографіки встановіть відповідність між країнами та відсотком зерна, яке постачає Україна.

Позначте хрестиком відповідну клітинку таблиці.

У першому рядку таблиці показано, як це можна зробити.

	39.9 %	4.5 %	9.9 %	7.8 %	0.1 %	21.3 %	28.8 %	10.0 %	6.4 %
Азія	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☒
Америка	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Африка	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Близький Схід	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
ЄАЕС	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Європа	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
ЄС	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Океанія	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Південно-Східна Азія	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

ЗАВДАННЯ 4. Україна - найбільший експортер зерна

Питання, що вимагає відмітити на діаграмі.

Простежте динаміку торгівлі України зерном за період 2016-2020 рр. Проаналізуйте, чи змінилася вона?

Нижче перераховано 4 види відомостей, які представлено на діаграмі.

Укажіть, чи міняються ці відомості з року в рік. Обведіть слово "Збільшився", "Зменшився".

У першому рядку показано, як це потрібно зробити.

Відомості, які представлені на діаграмі	Відповідь
Експорт зерна 2016-2017 р.	Збільшився / зменшився
Експорт зерна 2017-2018 р.	Збільшився / зменшився
Експорт зерна 2018-2019 р.	Збільшився / зменшився
Експорт зерна 2019-2020 р.	Збільшився / зменшився

ЗАВДАННЯ 5. Україна - найбільший експортер зерна

Питання, що вимагає вибору одного варіанта.

Інформацію про експорт зерна Україною представлено у вигляді інфографіки, наведеної вище, але її можна представити іншими способами, наприклад, за допомогою словесного опису, у вигляді графіка, таблиці або кругової діаграми.

Представлену в завданні інфографіку обрано як найбільш зручний спосіб, тому що...

- A. це найкращий спосіб візуалізувати матеріал, який допомагає швидко проаналізувати складний текст і статистичні дані.
- B. це найзручніший спосіб подачі інформації.
- C. це найкращий спосіб показати активність України на міжнародній арені.
- D. це спосіб урізноманітнити подачу наукової інформації.

Завдання 7. Борщ – кулінарний символ України

Автори: Гордійчук Олена Юріївна, Назаренко Наталія Романівна, Резнік Наталія Олександрівна, Сембрак Любов Богданівна, Харківська Анна Олександрівна, Хворостянук Інна Олегівна.

Сценарій для вчителя

Борщ - кулінарний символ України

Одна з фундаментальних страв, без якої годі уявити українську кухню, – борщ.

У різні часи його готували за різними рецептами, з використанням різного набору продуктів. Цікаво, борщ міг відрізнятися регіонально від села до села.

Слово «борщ» походить від старослов'янського «б'рщь» (буряк). Цей овоч є обов'язковою складовою частиною всіх борщів, бо дає смак і забарвлення. У борщ додавали як буряк, так і буряковий квас. І ця квасна основа характерна і є принциповою для українського

борщу. У визначні дні страву приправляли сметаною.

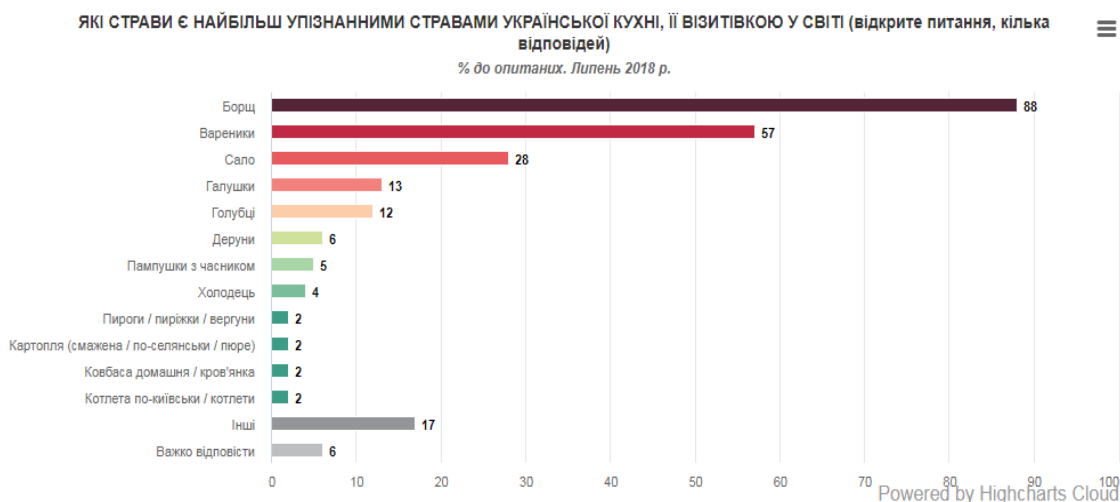
Перша згадка про цей витвір з'явилася у XIV столітті і ще досі ходять легенди про її виникнення. Одна з них говорить, що перший борщ почали варити козаки, коли війська Османської імперії взяли в облогу Відень. Його готували з буряку, моркви, цибулі посмажених на салі, каші та яблук. Згодом він став улюбленою стравою, а рецепт удосконалювався. Любов українців до нього залишилася і по наш час, на честь цієї страви проводять фестивалі, складають вірші та вводять нові поняття, наприклад – індекс борщу. Цей індекс дозволяє дізнатися, на скільки в країні підвищилися ціни лише за середньою ціною на нього. Також існує таке географічне поняття, як «борщовий пояс», який охоплює території, на яких традиційно готують борщ – від південно-східної Польщі через Україну, Білорусь і Російські регіони на Волзі та Дніпрі.

Український борщ вже давно став символом нашого народу в світі, і, що також приємно, улюбленою стравою багатьох людей, незалежно від їхньої національності.

Експертна рада з питань нематеріальної культурної спадщини при Міністерстві культури та інформаційної політики України внесла український борщ до Національного переліку елементів нематеріальної культурної спадщини. Це важливий крок у межах підготовки номінаційного досьє до Репрезентативного списку нематеріальної культурної спадщини людства ЮНЕСКО.

Але цій історичній події передував рік тривалої кропіткої роботи. Кулінарні експерти з громадської організації «Інститут культури України» провели глобальне дослідження регіональних особливостей головної страви нашої країни. Учасники експедиції збирали родинні рецепти борщу з усіх куточків країни. Була створена польова кухня, до якої запрошували місцевих кухарів із 13 областей України. Під час

опитування виявилось, що через борщ можна прослідкувати тенденції культури та суспільних стосунків.

<https://rb.com.ua/blog/borshh-kulinarnij-simvol-ukraini/>

Ресурс тексту: одиничний.

Формат тексту: змішаний (поєднання цілісного й перерваного форматів).

Тип тексту: розповідь.

Ситуація: особистісна.

Рекомендоване розташування і розмір тексту – 1 сторінка

Відповідаючи на питання, скористайтеся інформацією на попередній сторінці

ЗАВДАННЯ 1. Борщ - кулінарний символ України

Хто вніс український борщ до Національного переліку елементів нематеріальної культурної спадщини? Питання, що вимагає вибору одного варіанта

- A. Президент України
- B. Євген Клопотенко
- C. Експертна рада з питань нематеріальної культурної спадщини при Міністерстві культури та інформаційної політики України
- D. Академія кулінарних наук України
- E. Всесвітній конгрес українців.

Оцінювання завдання 1

Процеси читання: розуміння тексту, а саме інтегрування смислів і формулювання умовиводу на основі поєднання інформації з тексту й _____.

Ресурс тексту: одиничний.

Формат тексту: змішаний (поєднання цілісного й перерваного форматів).

Тип тексту: розповідь.

Ситуація: особистісна.

Відповідь зараховано повністю

Код 1:	Експертна рада з питань нематеріальної культурної спадщини при Міністерстві культури та інформаційної політики України
--------	--

Відповідь не зараховано

Код 0:	Інші відповіді
Код 9:	Відповіді немає

ЗАВДАННЯ 2А. Борщ - кулінарний символ України**Чому борщ є найбільш упізнаваною стравою української кухні?****Питання, що вимагає відкритої відповіді**

Оцінювання завдання 2А

Процеси читання: розуміння тексту, а саме інтегрування смислів і формулювання умовиводу на основі поєднання інформації з тексту й _____.

Формат тексту: змішаний (поєднання цілісного й перерваного форматів).

Тип тексту: розповідь.

Ситуація: особистісна.

Ресурс тексту: одиничний.

Відповідь зараховано повністю

	Пояснення, які головні моменти мають бути враховані	Приклади відповідей, які будуть зараховані повністю
Код 1:	88% українців визнали борщ улюбленою стравою	Борщ є найбільш упізнаваною стравою, тому що любов до нього залишилася і по наш час; на честь цієї страви проводять фестивалі, складають вірші та вводять нові поняття, наприклад – індекс борщу. А 88% українців визнали борщ улюбленою стравою.

Відповідь не зараховано

	Пояснення, які відповіді не будуть зараховані	Приклади відповідей, які не будуть зараховані
Код 0:		Улюблена страва. Кожна господиня готує борщ. Борщ знають у всьому світі.
Код 9:		Відповіді немає

ЗАВДАННЯ 2Б. Борщ - кулінарний символ України**Чи можна вважати борщ елементом нематеріальної культурної спадщини України?****Чому (Питання, що вимагає відкритої відповіді)?**

Оцінювання завдання 2Б

Процеси читання: осмислення форми тексту: визначення підстави для рішення автора щодо

Ресурс тексту: одиничний.

Формат тексту: змішаний (поєднання цілісного й перерваного форматів).

Тип тексту: розповідь.

Ситуація: особистісна.

Відповідь зараховано повністю

	Пояснення, які головні моменти мають бути враховані	Приклади відповідей, які будуть зараховані повністю
Код 1:	Символ народу, улюблена страва, створено нове поняття "індекс борщу"	Борщ давно став символом нашого народу у світі. Більшість українців визнають його улюбленою стравою. На честь цієї страви проводять фестивалі, складають вірші та вводять нові поняття, наприклад – індекс борщу. Український борщ внесений до Національного переліку елементів нематеріальної культурної спадщини.

Відповідь не зараховано

	Пояснення, які відповіді не будуть зараховані	Приклади відповідей, які не будуть зараховані
Код 0:	смачний борщ, усі люблять борщ, культурна спадщина	Усі знають, що борщ - українська смачна страва. Борщ належить українцям.
Код 9:	Відповіді немає	

ЗАВДАННЯ 3. Борщ - кулінарний символ України

Кухарі із скількох областей взяли участь у створеній польовій кухні?

Питання, що вимагає вибору одного варіанта

- A. 15 областей
- B. 3 області
- C. 24 області
- D. 13 областей

Оцінювання завдання 3

Процеси читання: розуміння тексту, а саме інтегрування смислів і формулювання умовиводу: визначення головної ідеї, покладеної в основу

Ресурс тексту: одиничний.

Формат тексту: змішаний (поєднання цілісного й перерваного форматів).

Тип тексту: розповідь.

Ситуація: особистісна.

Відповідь з 13 областей

Відповідь не зараховано

Код 0:	Інші відповіді
Код 9:	Відповіді немає

ЗАВДАННЯ 4. Борщ - кулінарний символ України
Які інгредієнти не входили до козацького борщу?
Питання, що вимагає вибору одного варіанта

- A. Яблука
- B. Картопля, капуста
- C. Каша
- D. Цибуля, сало

Оцінювання завдання 4

Процеси читання: розуміння тексту, а саме формулювання умовиводу на основі поєднання інформації з двох непов'язаних джерел: ____ і ____.

Ресурс тексту: одиничний.

Формат тексту: змішаний (поєднання цілісного й перерваного форматів).

Тип тексту: розповідь.

Ситуація: особистісна.

Відповідь зараховано повністю

Код 1:	Картопля, капуста
--------	-------------------

Відповідь не зараховано

Код 0:	Інші відповіді
Код 9:	Відповіді немає

Сценарій для учня

Борщ - кулінарний символ України

Одна з фундаментальних страв, без якої годі уявити українську кухню, – борщ. У різні часи його готували за різними рецептами, з використанням різного набору продуктів. Цікаво, борщ міг відрізнятися регіонально від села до села.

Слово «борщ» походить від старослов'янського «б'рщь» (буряк). Цей овоч є обов'язковою складовою частиною всіх борщів, бо дає смак і забарвлення. У борщ додавали як буряк, так і буряковий квас. І ця квасна основа характерна і є принциповою для українського борщу. У визначні дні страву приправляли сметаною.

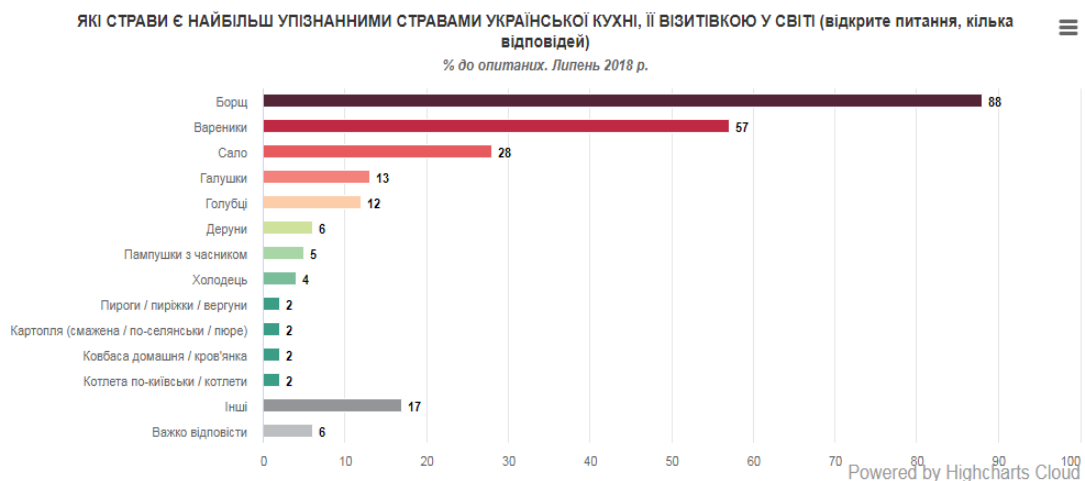
Перша згадка про цей витвір з'явилася у XIV столітті і ще досі ходять легенди про її виникнення. Одна з них говорить, що перший борщ почали варити козаки, коли війська Османської імперії взяли в облогу Відень. Його готували з буряку, моркви, цибулі посмажених на салі, каші та яблук. Згодом він став улюбленою стравою, а рецепт удосконалювався. Любов українців до нього залишилася і по наш час, на честь цієї страви проводять фестивалі, складають вірші та вводять нові поняття, наприклад – індекс борщу. Цей індекс дозволяє дізнатися, на скільки в країні підвищилися ціни лише за середньою ціною на нього. Також існує таке

географічне поняття, як «борщовий пояс», який охоплює території, на яких традиційно готують борщ – від південно-східної Польщі через Україну, Білорусь і Російські регіони на Волзі та Дніпрі.

Український борщ вже давно став символом нашого народу в світі, і, що також приємно, улюбленою стравою багатьох людей, незалежно від їхньої національності.

Експертна рада з питань нематеріальної культурної спадщини при Міністерстві культури та інформаційної політики України внесла український борщ до Національного переліку елементів нематеріальної культурної спадщини. Це важливий крок у межах підготовки номінаційного дос'є до Репрезентативного списку нематеріальної культурної спадщини людства ЮНЕСКО.

Але цій історичній події передував рік тривалої кропіткої роботи. Кулінарні експерти з громадської організації «Інститут культури України» провели глобальне дослідження регіональних особливостей головної страви нашої країни. Учасники експедиції збирали родинні рецепти борщу з усіх куточків країни. Була створена польова кухня, до якої запрошували місцевих кухарів із 13 областей України. Під час опитування виявилось, що через борщ можна прослідкувати тенденції культури та суспільних стосунків.

<https://rb.com.ua/blog/borshh-kulinarnij-simvol-ukraini/>

Відповідаючи на питання, скористайтеся інформацією на попередній сторінці

ЗАВДАННЯ 1. Борщ - кулінарний символ України

Хто вніс український борщ до Національного переліку елементів нематеріальної культурної спадщини? Питання, що вимагає вибору одного варіанта

- A. Президент України
- B. Євген Клопотенко
- C. Експертна рада з питань нематеріальної культурної спадщини при Міністерстві культури та інформаційної політики України
- D. Академія кулінарних наук України
- E. Всесвітній конгрес Українців.

ЗАВДАННЯ 2А. Борщ - кулінарний символ України
Чому борщ є найбільш упізнаваною стравою української кухні?
Питання, що вимагає відкритої відповіді

ЗАВДАННЯ 2Б. Борщ - кулінарний символ України
Чи можна вважати борщ елементом нематеріальної культурної спадщини України?
Чому

ЗАВДАННЯ 3. Борщ - кулінарний символ України
Кухарі із скількох областей взяли участь у створеній польовій кухні?
Питання, що вимагає вибору одного варіанта

- A. 15 областей
- B. 3 області
- C. 24 області
- D. 13 областей

ЗАВДАННЯ 4. Борщ - кулінарний символ України
Які інгредієнти не входили до козацького борщу?
Питання, що вимагає вибору одного варіанта

- A. Яблука
- B. Картопля, капуста
- C. Каша
- D. Цибуля, сало

Завдання 8. Характеристики систем середньої освіти у європейських країнах (1997/98 н/р)

Автори: Гордійчук Олена Юріївна, Назаренко Наталія Романівна, Резнік Наталія Олександрівна, Сембрак Любов Богданівна, Харьковська Анна Олександрівна, Хворостянчук Інна Олегівна.

Сценарій для вчителя

Характеристики систем середньої освіти у європейських країнах (1997/98н/р)

Країна	Тривалість повної середньої освіти (років) і її структура	Кількість навчальних днів			Повна тривалість середньої освіти (астрономічних годин)
		у віці 7 років	у віці 10 років	пізніше	
Австрія	12-13 (4+4+4)	180 – 214	180 – 214	180	min 10020 – max 11420
Англія та Уельс	13 (6+3+4)	190	190	190	11310
Бельгія	12-13 (6+2+4)	182	182	182	min 10200 – max 11280
Греція	12 (6+3+3)	175	175	175	min 9000 – max 9760
Данія	12-13 (9+3)	200	200	200	min 8940 – max 11340
Ірландія	12 (6+3+3)	183	min 183	167	min 11300
Ісландія	14 (10+4)	170	170	145	9890
Іспанія	12-13 (6+4+2)	180	180	175	min 10200 – max 11000
Італія	13 (5+3+5)	min 200	min 200	min 200	min 11140 – max 12930
Люксембург	13-14 (6+3+4)	212	212	216	12080
Нідерланди	14 (8+3+3)	200	200	200	12410
Німеччина	12-13 (4+5+3)	188	188	188	min 9950 – max 11210
Норвегія	13 (10+)	190	190	190	10135
Португалія	12 (9+3)	175	175	160-192	min 9570 – max 10520
Фінляндія	13 (1+9+4)	190	190	190	9380
Франція	12-13 (5+4+3)	180	180	180	min 10170 – max 11130
Швеція	12 (9+3)	178-190	178-190	178	8200
Україна	10-11 (3+5+2)	152 – 156	154-162	158-164	min 7000 – max 7600

<https://www.oercommons.org/courseware/lesson/55606/student/?section=2>

Ресурс тексту: одиничний.

Формат тексту: змішаний (поєднання цілісного й перерваного форматів).

Тип тексту: розповідь, а саме звіт.

Ситуація: публічна.

Рекомендоване розташування і розмір тексту – 1 сторінка

ЗАВДАННЯ 1А. Характеристики систем середньої освіти у європейських країнах (1997/98н/р)

У яких європейських країн найбільша тривалість повної середньої освіти

Питання, що вимагає вибору одного варіанта

- A. Україна, Португалія, Італія
- B. Данія, Бельгія, Швеція
- C. Нідерланди, Люксембург, Ісландія
- D. Швеція, Німеччина, Австрія

Оцінювання завдання 1А

Процеси читання: розуміння тексту, а саме інтегрування смислів і формулювання умовиводу на основі поєднання інформації з тексту й власного досвіду.

Формат тексту: змішаний (поєднання цілісного й перерваного форматів).
Тип тексту: розповідь, а саме звіт.
Ситуація: публічна.

Ресурс тексту: одиничний.

Відповідь зараховано повністю

Код 1:	Нідерланди, Люксембург, Ісландія
--------	----------------------------------

Відповідь не зараховано

Код 0:	Інші відповіді
Код 9:	Відповіді немає

ЗАВДАННЯ 1 Б. Характеристики систем середньої освіти у європейських країнах (1997/98н/р)

Як співвідноситься тривалість навчання в Україні порівняно з Ісландією та Нідерландами, що впливає на цей показник?

Оцінювання завдання 1Б

Процеси читання: осмислення змісту тексту: застосування власних знань і досвіду для формування гіпотези відповідно до наведеної інформації.

Формат тексту: змішаний (поєднання цілісного й перерваного форматів).
Тип тексту: розповідь, а саме звіт.
Ситуація: публічна.

Ресурс тексту: одиничний.

Відповідь зараховано повністю

	Відповідь зараховано повністю	Приклади відповідей, які будуть зараховані повністю
Код 3:	Навчання в Україні триває 10-11рр., в Нідерландах та Ісландії діти навчаються до 14р. кількість навчальних днів. найменша	В Україні порівняно з іншими європейськими країнами найменша тривалість середньої освіти.

	тривалість середньої освіти.	Навчання в Україні триває 10-11рр., в Нідерландах та Ісландії діти навчаються до 14р. На це впливає кількість навчальних днів.
--	------------------------------	--

Відповідь зараховано частково

	Відповідь зараховано частково	Приклади відповідей, які будуть зараховані частково
Код 2:	Навчання в Україні триває 10-11рр.	В Україні навчаються найменше. У Нідерландах та Ісландії навчання триває найдовше (до 14р.) В Україні навчаються найменше порівняно з іншими країнами.
Код 1:	В Україні навчаються найменше, серед європейських країн.	В Україні навчаються найменше порівняно з іншими країнами. Навчання в Україні триває 10-11рр., а в Нідерландах та Ісландії діти навчаються до 14р.

Або

	Відповідь зараховано частково	Приклади відповідей, які будуть зараховані частково
Код 1:	Тривалість навчання в Україні та європейських країнах	В Україні навчаються найменше порівняно з іншими європейськими країнами. В Україні середня освіта триває 10-11 років.

Відповідь не зараховано

	Пояснення, які відповіді не будуть зараховані	Приклади відповідей, які не будуть зараховані
Код 0:	У європейських країнах навчання триває довго.	У європейських країнах навчання триває довго. Найдовше навчаються у Нідерландах та Ісландії.

Або

	Пояснення, які відповіді не будуть зараховані	Приклади відповідей, які не будуть зараховані
Код 0:	Найменша тривалість навчання у середній школі.	Найменша тривалість навчання у середній школі була в Україні.
Код 9:	Відповіді немає	

Характеристики систем середньої освіти у європейських країнах (1997/98н/р)

Країна	Тривалість повної середньої освіти (років) і її структура	Кількість навчальних днів			Повна тривалість середньої освіти (астрономічних годин)
		у віці 7 років	у віці 10 років	пізніше	
Австрія	12-13 (4+4+4)	180 — 214	180 — 214	180	min 10020 — max 11420
Англія та Уельс	13 (6+3+4)	190	190	190	11310
Бельгія	12-13 (6+2+4)	182	182	182	min 10200 — max 11280
Греція	12 (6+3+3)	175	175	175	min 9000 — max 9760
Данія	12-13 (9+3)	200	200	200	min 8940 — max 11340
Ірландія	12 (6+3+3)	183	min 183	167	min 11300
Ісландія	14 (10+4)	170	170	145	9890
Іспанія	12-13 (6+4+2)	180	180	175	min 10200 — max 11000
Італія	13 (5+3+5)	min 200	min 200	min 200	min 11140 — max 12930
Люксембург	13-14 (6+3+4)	212	212	216	12080
Нідерланди	14 (8+3+3)	200	200	200	12410
Німеччина	12-13 (4+5+3)	188	188	188	min 9950 — max 11210
Норвегія	13 (10+)	190	190	190	10135
Португалія	12 (9+3)	175	175	160-192	min 9570 — max 10520
Фінляндія	13 (1+9+4)	190	190	190	9380
Франція	12-13 (5+4+3)	180	180	180	min 10170 — max 11130
Швеція	12 (9+3)	178-190	178-190	178	8200
Україна	10-11 (3+5+2)	152 — 156	154-162	158-164	min 7000 — max 7600

<https://www.oercommons.org/courseware/lesson/55606/student/?section=2>

Подана таблиця є частиною характеристики систем середньої освіти у європейських країнах (1997/98н/р). Використовуючи цю таблицю, виконайте наведені нижче завдання.

Завдання 1 А. Характеристики систем середньої освіти у європейських країнах (1997/98н/р)

У яких європейських країн найбільша тривалість повної середньої освіти?

Питання, що вимагає вибору одного варіанта

- A. Україна, Португалія, Італія
- B. Данія, Бельгія, Швеція
- C. Нідерланди, Люксембург, Ісландія
- D. Швеція, Німеччина, Австрія

ЗАВДАННЯ 1 Б. Характеристики систем середньої освіти у європейських країнах (1997/98н/р)

Як співвідноситься тривалість навчання в Україні порівняно з Ісландією та Нідерландами, що впливає на цей показник?

Завдання 9. Про українській борщ з історичними приправами

Автори: Вергіна Тетяна Віталіївна, Кабак Надія Олександрівна, Кривцова Світлана Володимирівна, Круглик Тетяна Павлівна, Рогатин Людмила Ігорівна, Слюсар Лілія Миколаївна

Сценарій для вчителя

Про український борщ з історичними приправами

Автор: Сергій Леп'явко, доктор історичних наук, професор Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя

На початку 2020 року київський ресторатор Євген Клопотенко виступив з благородною ініціативою – внести культову українську страву – борщ – до списку світової нематеріальної спадщини ЮНЕСКО. Справу підтримало Міністерство культури. 1 липня 2022 року борщ включено до списку нематеріальної культурної спадщини ЮНЕСКО, що потребує термінової охорони. Одним із найважливіших аргументів у будь-якому питанні, яке має свою історію, є аргумент хронологічний, у даному випадку – коли і де борщ згадується вперше.

Є такі припущення, що борщ виник з появою в Україні буряка або з початку використання для приготування їжі з борщівника. Борщ шукають в горщиках трипільців і скіфів, проте поки що не знайшли. Поява борщу у деяких джерелах фіксується XIV століттям, хоча це нічим не підкріплене припущення. Донині датовані згадки про український борщ починались лише з XVIII ст., але одне джерело дає нам можливість занурити цю дату на два сторіччя глибше. Імовірно, першу задокументовану згадку про український борщ маємо з 1584 р. і не де-небудь, а в столиці України Києві. Того року через Київ до Москви їхала купецька валка зі Львова, у складі якого перебував торговельний агент Мартин Груневеґ.

А тепер цитата: *"До того ж русини купляють борщ рідко або ніколи, тому що кожен готує його у себе дома сам, оскільки це їхня повсякденна їжа і питво"*. Груневеґ не описав рецепту борщу, але з наведеної цитати очевидно, що йдеться про так звану "першу страву", оскільки це одночасно і їжа, і питво, тобто вона є рідкою за своїм складом.

Отже, від першої згадки про український борщ минуло 436 років і вже на той час він був популярною народною стравою. Його ж найвиразніші сліди слід шукати у попередніх сторіччях. Соковиті свідчення про борщ знаходимо у 1798 р. в «Енеїді» Івана Котляревського. У XIX ст. з'явилися дослідження етнографів із різних регіонів України, вже переповнене інформацією про український борщ. Відтоді, поряд із історичною, починається аргументація етнографічна.

У питанні походження і приналежності борщу, насправді, є аргументи

важливіші, ніж хронологічні – глибини його вкоріненості в народну культуру, регіональної поширеності і різноманітності рецептів.

Зокрема, велике значення мають прислів'я і приказки, які фіксують присутність борщу, так би мовити, в головах українців. Наприклад, дитяча приказка "Іди, іди дощучу, зварю тобі борщучу", є одним із переконливих доказів, що борщ є явищем української хліборобської культури. Адже довгожданому дощучу, який просили прийти, щоб врятувати врожай від посухи, обіцяли на знак вдячності найкращу страву. Поряд із вищенаведеними аргументами дуже важливо, що українці, куди б не занесла їх доля, ніде не забувають про борщ. А це означає, що борщ є складовою частиною української ментальності.

Текст адаптовано за покликанням

<https://www.istpravda.com.ua/articles/2020/11/3/158395>

Ресурс тексту: одиничний.

Формат тексту: змішаний (поєднання цілісного й перерваного форматів).

Тип тексту: розповідь.

Ситуація: особистісна.

Рекомендоване розташування і розмір тексту – 1 сторінка

Відповідаючи на питання, скористайтеся інформацією на попередній сторінці

**ЗАВДАННЯ 1. Про український борщ з історичними приправами
До якої культурної спадщини ЮНЕСКО належить борщ ?**

- A. Матеріальної
- B. Нематеріальної
- C. Етнографічної
- D. Археологічної

Оцінювання завдання 1

Процеси читання: розуміння тексту, а саме інтегрування смислів і формулювання умовиводу на основі поєднання інформації з тексту і його аналізу.

Ресурс тексту: одиничний.

Формат тексту: змішаний (поєднання цілісного й перерваного форматів).

Тип тексту: розповідь.

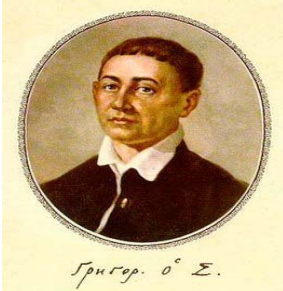
Ситуація: особистісна.

Відповідь зараховано повністю

Код 1:	Відповідь: B. Нематеріальної
--------	------------------------------

Відповідь не зараховано

Код 0:	Інші відповіді
Код 9:	Відповіді немає

ЗАВДАННЯ 2 А. Про український борщ з історичними приправами**Питання, що вимагає відкритої відповіді****Хто із зображених на світлині авторів описував «соковиті свідчення про борщ»?**

Світлина 1

Світлина 2

Світлина 3

Світлина 4

Оцінювання завдання 2 А

Процеси читання: розуміння тексту, а саме інтегрування смислів і формулювання умовиводу на основі поєднання інформації з тексту й попередньо набутих знань.

Формат тексту: змішаний (поєднання цілісного й перерваного форматів).

Тип тексту: розповідь.

Ситуація: особистісна.

Ресурс тексту: одиничний.

Відповідь зараховано повністю

	Пояснення, які головні моменти мають бути враховані	Приклади відповідей, які будуть зараховані повністю
Код 1:	Вказана назва твору і прізвище автора («Енеїда» Івана Котляревського)	«Енеїда» Івана Котляревського Вказана часткова відповідь

Відповідь не зараховано

	Пояснення, які відповіді не будуть зараховані	Приклади відповідей, які не будуть зараховані
Код 0:		Вказана часткова відповідь (або тільки автор, або твір вищевказаного автора)
Код 9:	Відповіді немає	

ЗАВДАННЯ 2 Б. Про український борщ з історичними приправами**Як дитяча приказка «Іди, іди, дощику, зварю тобі борщику» відображає приналежність****борщу до явища української хліборобської культури?**

Оцінювання завдання 2 Б

Процеси читання: осмислення форми тексту: визначення підстави для рішення автора щодо умовиводу.

Ресурс тексту: одиничний.

Формат тексту: змішаний (поєднання цілісного й перерваного форматів).
Тип тексту: розповідь.
Ситуація: особистісна.

Відповідь зараховано повністю

	Пояснення, які головні моменти мають бути враховані	Приклади відповідей, які будуть зараховані повністю
Код 1:	Довгожданому дощику, який просили прийти, щоб врятувати врожай від посухи, обіцяли на знак вдячності найкращу страву	Велике значення мають прислів'я і приказки, які фіксують приналежність борщу до явища української хліборобської культури.

Відповідь не зараховано

	Пояснення, які відповіді не будуть зараховані	Приклади відповідей, які не будуть зараховані
Код 0:		Українці, де б вони не були, завжди готують борщ. Бо так вказано у прислів'ї.
Код 9:		Відповіді немає

ЗАВДАННЯ 3. Про український борщ з історичними приправами

Який аргумент є найважливішим під час дослідження появи певного культурно-історичного явища?

- A. Мовознавчий
- B. Хронологічний
- C. Культурний
- D. Археологічний

Оцінювання завдання 3

Процеси читання: розуміння тексту, а саме інтегрування смислів і формулювання умовиводу: визначення головної ідеї, покладеної в основу осмислення тексту.

Ресурс тексту: одиничний.

Формат тексту: змішаний (поєднання цілісного й перерваного форматів).
Тип тексту: розповідь.
Ситуація: особистісна.

Відповідь зараховано повністю

Код 1:	Відповідь В
--------	-------------

Відповідь не зараховано

Код 0:	Інші відповіді
Код 9:	Відповіді немає

**ЗАВДАННЯ 4. Про український борщ з історичними приправами
Де і коли задокументована перша згадка про український борщ?**

- A. 1584, Україна
- B. 1584, Львів
- C. 1584, Київ
- D. 1854, Київ

Оцінювання завдання 4

Процеси читання: розуміння тексту, а саме формулювання умовиводу на основі пошуку необхідної інформації.

Ресурс тексту: одиничний.

Формат тексту: змішаний (поєднання цілісного й перерваного форматів).

Тип тексту: розповідь.

Ситуація: особистісна.

Відповідь зараховано повністю

Код 1:	Відповідь С
--------	-------------

Відповідь не зараховано

Код 0:	Інші відповіді
Код 9:	Відповіді немає

Сценарій для учня

Про український борщ з історичними приправами

Автор: Сергій Леп'явко, доктор історичних наук, професор Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя

На початку 2020 року київський ресторатор Євген Клопотенко виступив з благородною ініціативою - внести культову українську страву – борщ – до списку світової нематеріальної спадщини ЮНЕСКО. Справу підтримало Міністерство культури. 1 липня 2022 року борщ включено до списку нематеріальної культурної спадщини ЮНЕСКО, що потребує термінової охорони. Одним із найважливіших аргументів у будь-якому питанні, яке має свою історію, є аргумент хронологічний, у даному випадку – коли і де борщ згадується вперше.

Є такі припущення, що борщ виник з появою в Україні буряка або з початку використання для приготування їжі з борщівника. Борщ шукають в горщиках трипільців і скіфів, проте поки що не знайшли. Поява борщу у деяких джерелах фіксується XIV століттям, хоча це нічим не підкріплене припущення. Донині датовані

згадки про український борщ починались лише з XVIII ст., але одне джерело дає нам можливість занурити цю дату на два сторіччя глибше. Імовірно, першу задокументовану згадку про український борщ маємо з 1584 р. і не де-небудь, а в столиці України Києві. Того року через Київ до Москви їхала купецька валка зі Львова, у складі якого перебував торговельний агент Мартин Груневеґ.

А тепер цитата: *"До того ж русини купляють борщ рідко або ніколи, тому що кожен готує його у себе дома сам, оскільки це їхня повсякденна їжа і питво"*. Груневеґ не описав рецепту борщу, але з наведеної цитати очевидно, що йдеться про так звану "першу страву", оскільки це одночасно і їжа, і питво, тобто вона є рідкою за своїм складом.

Отже, від першої згадки про український борщ минуло 436 років і вже на той час він був популярною народною стравою. Його ж найвиразніші сліди слід шукати у попередніх сторіччях. Соковиті свідчення про борщ знаходимо у 1798 р. в «Енеїді» Івана Котляревського. У XIX ст. з'явилися дослідження етнографів із різних регіонів України, вже переповнене інформацією про український борщ. Відтоді, поряд із історичною, починається аргументація етнографічна.

У питанні походження і приналежності борщу, насправді, є аргументи важливіші, ніж хронологічні – глибини його вкоріненості в народну культуру, регіональної поширеності і різноманітності рецептів.

Зокрема, велике значення мають прислів'я і приказки, які фіксують присутність борщу, так би мовити, в головах українців. Наприклад, дитяча приказка *"Іди, іди дощичку, зварю тобі борщичку"*, є одним із переконливих доказів, що борщ є явищем української хліборобської культури. Адже довгожданому дощичку, який просили прийти, щоб врятувати врожай від посухи, обіцяли на знак вдячності найкращу страву. Поряд із вищенаведеними аргументами дуже важливо, що українці, куди б не занесла їх доля, ніде не забувають про борщ. А це означає, що борщ є складовою частиною української ментальності.

Текст адаптовано за покликанням

<https://www.istpravda.com.ua/articles/2020/11/3/158395>.

Відповідаючи на питання, скористайтеся інформацією на попередній сторінці

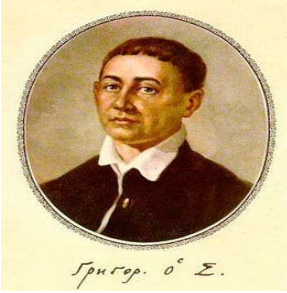
**ЗАВДАННЯ 1. Про український борщ з історичними приправами
До якої культурної спадщини ЮНЕСКО належить борщ?**

- A. Матеріальної
- B. Нематеріальної
- C. Етнографічної
- D. Археологічної

ЗАВДАННЯ 2А. Про український борщ з історичними приправами

Питання, що вимагає відкритої відповіді

Хто із зображених на світлині авторів описував «соковиті свідчення про борщ»?

Світлина 1

Світлина 2

Світлина 3

Світлина 4

ЗАВДАННЯ 2 Б. Про український борщ з історичними приправами

Як дитяча приказка «Іди, іди, дощику, зварю тобі борщичку» відображає

приналежність борщу до явища української хліборобської культури?

ЗАВДАННЯ 3. Про український борщ з історичними приправами

Який аргумент є найважливішим під час дослідження появи певного культурно-історичного явища?

- A. Мовознавчий
- B. Хронологічний
- C. Культурний
- D. Археологічний

ЗАВДАННЯ 4. Про український борщ з історичними приправами

Де і коли задокументована перша згадка про український борщ?

- A. 1584, Україна
- B. 1584, Львів
- C. 1584, Київ
- D. 1854, Київ

Завдання 10. Основи медіа грамотності в освітньому просторі

Автори: Вергіна Тетяна Віталіївна, Кабак Надія Олександрівна, Кривцова Світлана Володимирівна, Круглик Тетяна Павлівна, Рогатин Людмила Ігорівна, Слюсар Лілія Миколаївна

Сценарій для вчителя

Основи медіаграмотності в освітньому просторі

Тривалий час нас переконували що, хто володіє інформацією, той володіє світом.

Доба, в яку ми живемо, називається інформаційною, а працювати з інформацією ще нещодавно ніде спеціально не навчали. Діджиталізація (цифрування) назавжди змінила не лише сутність процесу читання, а й здобуття базових навичок, необхідних для поінформованого громадянина, ефективного фахівця, успішного учня чи студента, щасливого батька/матері та реалізованої людини, що навчається все життя.

Що таке медіаграмотність? Що це означає — бути медіаграмотним?

Медіаграмотність — найважливіший комплекс навичок і знань, необхідних людині в сучасному інформаційному суспільстві. Як знаходити потрібну інформацію і переконуватися в її вірогідності, як відокремлювати пропаганду від фактів і фільтрувати інформацію в ситуаціях конфлікту; що таке інформаційна безпека і чим вона відрізняється від цензури, як розпізнавати маніпуляцію — це лише неповний список викликів, що стоять перед людьми в різних країнах світу, незалежно від соціально-політичної системи, ладу, культури та рівня їхнього розвитку.

Українське суспільство потребує ширшого вироблення навичок формування медійної та інформаційної грамотності в умовах пропагандистсько-психологічних війн. Освітні заклади — це саме ті інституції, що мають усі можливості для того, щоб долучитися до формування медіаграмотного споживача. Як для вчителів, так і для учнів важливо стати інформаційно та медійно грамотним, набути певних навичок, пов'язаних з роботою в інформаційному та медіапросторі.

Як розвинути навички медіаграмотності?

Медіаграмотність інтегрована у викладання суспільних дисциплін у багатьох країнах світу через вивчення впливу меседжів на політику, владу, історичні події тощо.

Медіаграмотність слід відрізнити від використання медіа як допоміжних засобів у викладанні інших галузей знань, таких як, наприклад, математика, фізика чи географія. Європарламент ухвалив 2008 року резолюцію з медіаграмотності в світі цифрових технологій (2008/2129(INI)), в якій підкреслив, що медіаграмотність — базовий елемент політики в сфері споживання інформації, й вона має охоплювати всі категорії людей протягом усього їхнього життя, для того щоб допомогти їм практично та творчо використовувати медіа. Щодо медіаосвіти, то стверджується, що вона має стати компонентом формальної освіти, доступної всім учням, обов'язковою частиною навчальної програми на

кожному ступені шкільного навчання.

Медіаграмотний користувач знає, як і навіщо конструюється медіареальність та її меседжі, розуміє, як медіа впливають на нього особисто та на інших людей, вміє застосувати ці знання не лише для декодування медіаконтенту. Така обізнаність допомагає йому, залишаючись частиною сучасного насиченого медіасередовища, все ж утримуючись на власних цінностях.

Текст адаптовано за покликанням <https://www.aup.com.ua/upd/mo.pdf>

Ресурс тексту: множинний.

Формат тексту: цілісний.

Тип тексту: розповідь, а саме інформаційні матеріали.

Ситуація: особистісна.

Рекомендоване розташування і розмір тексту – 1 сторінка

Відповідаючи на питання, скористайтеся інформацією на попередній сторінці

ЗАВДАННЯ 1. Основи медіаграмотності в освітньому просторі

У чому полягає важливість процесу діджиталізації ?

Питання, що вимагає вибору одного варіанта

- A. Діджиталізація спонукає до навчання впродовж життя.
- B. Діджиталізація змінила сутність процесу читання.
- C. Діджиталізація змінила процес здобуття базових навичок.
- D. У тому, що діджиталізація забезпечує медіаграмотність.

Оцінювання завдання 1

Процеси читання: знаходження інформації: перегляд тексту й віднаходження безпосередньо наведеної інформації.

Ресурс тексту: множинний.

Формат тексту: цілісний.

Тип тексту: розповідь, а саме інформаційні матеріали.

Ситуація: особистісна.

Відповідь зараховано повністю

Код 1:	Відповідь С
--------	-------------

Відповідь не зараховано

Код 0:	Інші відповіді
--------	----------------

Код 9:	Відповіді немає
--------	-----------------

Завдання 2. Основи медіаграмотності в освітньому просторі

Чому навички медіаграмотності необхідні людині в сучасному інформаційному суспільстві? Питання, що вимагає вибору одного варіанта

- A. Медіаграмотність допомагає шукати необхідну інформацію.
- B. Медіаграмотність допомагає відокремлювати пропаганду від фактів, фільтрувати інформацію у ситуації конфлікту.
- C. Медіаграмотність допомагає стати компетентним громадянином.
- D. Навички медіаграмотності взагалі не потрібні в сучасному суспільстві.

Оцінювання завдання 2

Процеси читання: розуміння тексту, а саме інтегрування інформації та формулювання умовиводів (інференцій).

Ресурс тексту: множинний.

Формат тексту: цілісний.

Тип тексту: розповідь, а саме інформаційні матеріали.

Ситуація: особистісна.

Відповідь зараховано повністю

Код 1:	Відповідь В
--------	-------------

Відповідь не зараховано

Код 0:	Інші відповіді
Код 9:	Відповіді немає

ЗАВДАННЯ 3. Основи медіаграмотності в освітньому просторі

Хто забезпечує формування навичок медіаграмотності?

Питання, що вимагає вибору одного варіанта

- A. Благодійні організації
- B. Просвітницькі організації
- C. Система бібліотек
- D. Освітні заклади

Оцінювання завдання 3

Процеси читання: формування широкого розуміння тексту: визначення загальної його мети.

Ресурс тексту: множинний.

Формат тексту: цілісний.

Тип тексту: розповідь, а саме інформаційні матеріали.

Ситуація: особистісна.

Відповідь зараховано повністю

Код 1:	Відповідь D
--------	-------------

Відповідь не зараховано

Код 0:	Інші відповіді
Код 9:	Відповіді немає

Завдання 4. Основи медіаграмотності в освітньому просторі У чому полягає основна ідея резолюції з медіаграмотності, ухваленої Європарламентом у 2008?

Питання, що вимагає вибору одного варіанта

- A. Медіаграмотність — базовий елемент політики в сфері споживання інформації.
- B. Медіаграмотність - важливий елемент політики в сфері споживання інформації.
- C. Медіаосвіта - компонент формальної освіти.
- D. Медіаосвіта - це частина специфічної галузі знань у педагогічній теорії.

Оцінювання завдання 4

Процеси читання: розуміння тексту, а саме інтегрування інформації та формулювання умовиводу.

Формат тексту: цілісний.

Тип тексту: розповідь, а саме інформаційні матеріали.

Ситуація: особистісна.

Ресурс тексту: множинний.

Відповідь зараховано повністю

Код 1:	Відповідь А.
--------	--------------

Відповідь не зараховано

Код 0:	Інші відповіді
Код 9:	Відповіді немає

Сценарій для учня

Основи медіаграмотності в освітньому просторі

Тривалий час нас переконували що, хто володіє інформацією, той володіє світом.

Доба, в яку ми живемо, називається інформаційною, а працювати з інформацією ще нещодавно ніде спеціально не навчали. Діджиталізація (цифрування) назавжди змінила не лише сутність процесу читання, а й здобуття базових навичок, необхідних для поінформованого громадянина, ефективного фахівця, успішного учня чи студента, щасливого батька/матері та реалізованої людини, що навчається все життя.

Що таке медіаграмотність? Що це означає — бути медіаграмотним?

Медіаграмотність — найважливіший комплекс навичок і знань, необхідних людині в сучасному інформаційному суспільстві. Як знаходити потрібну інформацію і переконуватися в її вірогідності, як відокремлювати пропаганду від фактів і фільтрувати інформацію в ситуаціях конфлікту; що таке інформаційна безпека і чим вона відрізняється від цензури, як розпізнавати маніпуляцію — це лише неповний список викликів, що стоять перед людьми в різних країнах світу, незалежно від соціально-політичної системи, ладу, культури та рівня їхнього розвитку.

Українське суспільство потребує ширшого вироблення навичок формування медійної та інформаційної грамотності в умовах пропагандистсько-психологічних війн. Освітні заклади — це саме ті інституції, що мають усі можливості для того, щоб долучитися до формування медіаграмотного споживача. Як для вчителів, так і для учнів важливо стати інформаційно та медійно грамотним, набути певних навичок, пов'язаних з роботою в інформаційному та медіапросторі.

Як розвинути навички медіаграмотності?

Медіаграмотність інтегрована у викладання суспільних дисциплін у багатьох країнах світу через вивчення впливу меседжів на політику, владу, історичні події тощо.

Медіаграмотність слід відрізнити від використання медіа як допоміжних

засобів у викладанні інших галузей знань, таких як, наприклад, математика, фізика чи географія. Європарламент ухвалив 2008 року резолюцію з медіаграмотності в світі цифрових технологій (2008/2129(INI), в якій підкреслив, що медіаграмотність — базовий елемент політики в сфері споживання інформації, й вона має охоплювати всі категорії людей протягом усього їхнього життя, для того щоб допомогти їм практично та творчо використовувати медіа. Щодо медіаосвіти, то стверджується, що вона має стати компонентом формальної освіти, доступної всім учням, обов'язковою частиною навчальної програми на кожному ступені шкільного навчання.

Медіаграмотний користувач знає, як і навіщо конструюється медіареальність та її меседжі, розуміє, як медіа впливають на нього особисто та на інших людей, вміє застосувати ці знання не лише для декодування медіаконтенту. Така обізнаність допомагає йому, залишаючись частиною сучасного насиченого медіасередовища, все ж утримуючись на власних цінностях.

Текст адаптовано за покликанням

<https://www.aup.com.ua/upd/mo.pdf>

Відповідаючи на питання, скористайтеся інформацією на попередній сторінці

ЗАВДАННЯ 1. Основи медіаграмотності в освітньому просторі

У чому полягає важливість процесу діджиталізації ?

Питання, що вимагає вибору одного варіанта

- A. Діджиталізація спонукає до навчання впродовж життя.
- B. Діджиталізація змінила сутність процесу читання.
- C. Діджиталізація змінила процес здобуття базових навичок.
- D. У тому, що діджиталізація забезпечує медіаграмотність.

Завдання 2. Основи медіаграмотності в освітньому просторі

Чому навички медіаграмотності необхідні людині в сучасному інформаційному суспільстві? Питання, що вимагає вибору одного варіанта

- A. Медіаграмотність допомагає шукати необхідну інформацію.
- B. Медіаграмотність допомагає відокремлювати пропаганду від фактів, фільтрувати інформацію у ситуації конфлікту.
- C. Медіаграмотність допомагає стати компетентним громадянином.
- D. Навички медіаграмотності взагалі не потрібні в сучасному суспільстві.

ЗАВДАННЯ 3. Основи медіаграмотності в освітньому просторі Хто забезпечує формування навичок медіаграмотності? Питання, що вимагає вибору одного варіанта

- A. Благодійні організації
- B. Просвітницькі організації
- C. Система бібліотек
- D. Освітні заклади

Завдання 4. Основи медіаграмотності в освітньому просторі

У чому полягає основна ідея резолюції з медіаграмотності, ухваленої Європарламентом у 2008?

Питання, що вимагає вибору одного варіанта

- A. Медіаграмотність — базовий елемент політики в сфері споживання інформації.
- B. Медіаграмотність - важливий елемент політики в сфері споживання інформації.
- C. Медіаосвіта - компонент формальної освіти.
- D. Медіаосвіта - це частина специфічної галузі знань у педагогічній теорії.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРСЬКИЙ КОЛЕКТИВ

ЗАГАЛЬНА РЕДАКЦІЯ

Топузов Олег Михайлович, доктор педагогічних наук, професор, дійсний член (академік) НАПН України, віце-президент НАПН України, директор Інституту педагогіки НАПН України, <https://orcid.org/0000-0001-7690-1663>.

УКЛАДАЧІ

Локшина Олена Ігорівна, доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент НАПН України, завідувач відділу порівняльної педагогіки Інституту педагогіки НАПН України, <https://orcid.org/0000-0001-5097-9171>.

Заболотна Оксана Адольфівна, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри іноземних мов Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини, головний співробітник Інституту педагогіки НАПН України, Президент Української асоціації дослідників освіти <https://orcid.org/0000-0003-4901-1053>

АВТОРИ

Баранова Вікторія Анатоліївна, вчитель української мови, української літератури та зарубіжної/світової літератури Білоцерківського академічного ліцею «ВЕКТОР»-гімназія № 18 Білоцерківської міської ради Київської області.

Вергіна Тетяна Віталіївна, вчитель зарубіжної/світової літератури Одеської загальноосвітньої школи № 25 I-III ступенів Одеської міської ради Одеської області.

Герасименко Світлана Володимирівна, вчитель української мови та української літератури Миколаївського ліцею № 28 Миколаївської міської ради, м. Миколаїв Миколаївської області.

Гордійчук Олена Юріївна, вчитель української мови та української літератури Корнинського ООЗ I-III ступенів Корнинської селищної ради.

Захарчук Оксана Миколаївна, вчитель української мови та української літератури ліцею № 3 Калинівської міської ради Вінницької області.

Іов Тетяна Іларіонівна, вчитель зарубіжної/світової літератури Кам'янець-Подільської загальноосвітньої школи I-III ступенів № 12 імені Л. В. Дмитерка Хмельницької області.

Кабак Надія Олександрівна, вчитель української мови, української літератури та зарубіжної/світової літератури комунального закладу загальної середньої освіти «Жидичинський ліцей № 31 Луцької міської ради», м. Луцьк Волинської області.

Кривцова Світлана Володимирівна, вчитель української мови та української літератури Миколаївської гімназії № 33 Миколаївської міської ради, м. Миколаїв Миколаївської області.

Круглик Тетяна Павлівна, вчитель української мови та української літератури Водянської гімназії Девладівської сільської ради Дніпропетровської області.

Кучерова Олена Миколаївна, вчитель української мови та української літератури Кам'янець-Подільської ЗОШ № 8 I-III ступенів Хмельницької області.

Лободовська Ірина Олександрівна, вчитель Першої української гімназії імені Миколи Аркаса м. Миколаїв Миколаївської області.

Мхитарян Ольга Дмитрівна, вчитель української мови, української літератури та зарубіжної/світової літератури Миколаївського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти., м. Миколаїв.

Назаренко Наталія Романівна, вчитель української мови та української літератури Одеського навчально-виховного комплексу № 4 «Одеська загальноосвітня школа I-III ступенів – гімназія» Одеської міської ради Одеської області.

Осмолович Тетяна Вікторівна, вчитель української мови та української літератури Володимирецького ліцею «Колегіум» Рівненської області.

Остроушко Ірина Вікторівна, вчитель української мови, української літератури та зарубіжної/світової літератури Кам'янець-Подільського навчально-виховного комплексу № 3 у складі загальноосвітньої школи I-III ступенів та ліцею Хмельницької області.

Плакида Ніна Петрівна, вчитель української мови та української літератури Херсонського наукового ліцею Херсонської обласної ради.

Плужник Юлія Валеріївна, вчитель зарубіжної/світової літератури Роменської загальноосвітньої школи I-III ступенів № 5 Роменської міської ради Сумської області.

Резнік Наталія Олександрівна, вчитель української мови та української літератури Соснівського освітнього комплексу «ліцей – заклад дошкільної освіти» імені Анатолія Шульги Попівської сільської ради.

Рогатин Людмила Ігорівна, вчитель української мови та української літератури Ужгородської загальноосвітньої спеціалізованої школи-інтернату з поглибленим вивченням окремих предметів Закарпатської обласної ради.

Сава Ірина Богданівна, вчитель української мови та української літератури Тернопільської загальноосвітньої школи I-III ступенів № 27 імені В. Гурняка.

Саврій Світлана Вікторівна, вчитель української мови та української літератури Чернівецької загальноосвітньої школи I-III ступенів № 38 Чернівецької міської ради.

Сембрак Любов Богданівна, вчитель української мови та української літератури Закладу загальної середньої освіти I-III ступенів смт Нижанковичі Добромільської міської ради Самбірського району.

Семенов Олена Миколаївна, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри української мови і літератури Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка, м. Суми <https://orcid.org/0000-0002-8697-8602>.

Сидор Людмила Володимирівна, вчитель української мови та української літератури Андріяшівського ліцею-закладу загальної середньої освіти I-III ступенів Андріяшівської сільської ради Роменського району Сумської області.

Слюсар Лілія Миколаївна, вчитель української мови та української літератури Чернівецького ліцею № 8 імені Т.Г. Шевченка Чернівецької міської ради.

Стеценко Ірина Володимирівна, вчитель української мови, української літератури та зарубіжної/світової літератури середнього загальноосвітнього закладу «Слов'янська гімназія» м. Київ.

Тельпиш Леся Володимирівна, вчитель української мови та української літератури Летичівського ліцею №1 Летичівської селищної ради Хмельницької області.

Харьковська Анна Олександрівна, вчитель української мови та української літератури Опорного закладу загальної середньої освіти «Розумівська школа» Долинської сільської ради Запорізького району Запорізької області.

Хворостянюк Інна Олегівна, вчитель української мови, української літератури та зарубіжної/світової Миколаївської загальноосвітньої школи I-III ступенів Миколаївської міської ради Миколаївської області.

Шишковська Марина Венедиктівна, вчитель української мови, української літератури та зарубіжної/світової Бузовицького навчально-виховного комплексу Кельменецької селищної ради Дністровського району Чернівецької області.

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

Європейська якість навчання для кращої успішності учнів

**Збірник завдань у форматі PISA для розвитку
читацької грамотності учнів**

Частина 2

**За загальною редакцією дійсного члена НАПН України,
д.пед.н., проф. О. М. Топузова**

Авторський колектив

Баранова Вікторія Анатоліївна, Вергіна Тетяна Віталіївна, Герасименко Світлана Володимирівна, Гордійчук Олена Юріївна, Захарчук Оксана Миколаївна, Іов Тетяна Іларіонівна, Кабак Надія Олександрівна, Кривцова Світлана Володимирівна, Круглик Тетяна Павлівна, Кучерова Олена Миколаївна, Лободовська Ірина Олександрівна, Мхитарян Ольга Дмитрівна, Назаренко Наталія Романівна, Осмолевич Тетяна Вікторівна, Остроушко Ірина Вікторівна, Плакида Ніна Петрівна, Плужник Юлія Валеріївна, Резнік Наталія Олександрівна, Рогатин Людмила Ігорівна, Сава Ірина Богданівна, Саврій Світлана Вікторівна, Сембрак Любов Богданівна, Семеног Олена Миколаївна, Сидор Людмила Володимирівна, Слюсар Лілія Миколаївна, Стеценко Ірина Володимирівна, Тельпиш Леся Володимирівна, Харківська Анна Олександрівна, Хворостянук Інна Олегівна, Шишковська Марина Венедиктівна

Укладачі

проф. Локшина Олена Ігорівна, проф. Заболотна Оксана Адольфівна

Відповідальна за випуск проф. Людмила Калініна

*(2-ге електронне
видання, доповнене)*

Обсяг 4,7 ум. друк. арк.

Видавництво «Педагогічна думка»

04053, м. Київ, вул. Січових Стрільців, 52-а, корп. 2;

тел./факс: (044) 481-38-85

book-xl@ukr.net

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до

Державного реєстру видавців, виготовників

розповсюджувачів видавничої продукції

Серія ДК №3563 від 28.08. 2009 р